

»Hmeljar« izdaja Centralni delavski svet. Ureja uredniški odbor: predsednik: Karel Kač; člani: Plaskan Vlado, Jeriček Zlatko, Janič Vinko in Janše Jože. Urednica strokovne priloge dipl. ing. Kač Miljeva. Glavni in odgovorni urednik ing. Vybihal Vili. — Uredništvo je na upravi KK Žalec. List izhaja mesečno. Letna naročnina 21 N-dinarjev. Rokopisov ne vračamo. — Tisk in klišej »Celjski tisk« Celje.

III. KONGRES SINDIKATA DELAVCEV KMETIJSTVA, ŽIVILSKE IN TOBAČNE INDUSTRIJE JUGOSLAVIJE

V Beogradu je bil 12. in 13. oktobra t. l. kongres Sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Jugoslavije. Kongresu je prisostvovalo nad 300 delegatov iz kmetijskih, živilskih in tobačnih organizacij Jugoslavije. Razen delegatov se je kongresa udeležilo veliko število strokovnih sodelavcev iz raznih strokovnih organizacij — ekonomisti, pravniki, zastopniki raznih inštitutov in združenj in celoten bivši odbor tega sindikata.

Bogat material, ki so ga pravčasno prejeli vsi delegati, je dal splepati, da bo kongres po tematiki zanimiv in bogat, kar je tudi bilo.

Poleg formalnosti in proceduralnega dela kongresa, volitev novega 75 članskega odbora in sprejema novega statuta je bil osnova za delo kongresa referat, ki ga je imel predsednik zveznega strokovnega odbora tovariš Tepovec Ilija. Najbogatejši material pa je dala kongresu, njegovim organom in novemu odboru bogata razprava.

Po referatu o dosedanjem delu sindikata in doseženih uspehih v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji Jugoslavije v štiriletnem obdobju — to je od II. kongresa do danes — in danih smernicah za bodoče delo tega sindikata se je razvila zelo živahna razprava.

Referat in razprava sta dokazala, da se kongres odvija v času, ko se v delovnih organizacijah tega sindikata bje boj za čim večjo proizvodnjo in uveljavitev intencij reforme. Razprava je osvetlila številne probleme in težave, ki se porajajo v kmetijstvu in živilski industriji Jugoslavije.

Kongres je dokazal, da se delovni kolektivi bore za čim večjo in rentabilno proizvodnjo. Močan povdarek je bil dan sodobni tehnologiji, dobri mehanizaciji in avtomatizaciji in dobri organizaciji dela. Tak tok razprave je dokazal, kako pomembno je kmetijstvo za razvoj celotnega gospodarstva Jugoslavije.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Smernice za proizvodnjo

Na zadnji seji, 22. 9. je delavski svet podjetja poslušal poročilo o izvajanju letošnje proizvodnje, o poslovnih uspehih, kolikor jih je mogoče realno oceniti v sredini leta. Podano je bilo tudi poročilo o izvajanju investicij, ki se razvijajo skladno s programom za to leto. Pri tem je ugotovljeno, da se posamezne dejavnosti kljub nekaterim težavam ugodno razvijajo. Vsa prizadevanja gredo za tem, da se na vseh popriških dosežejo zadovoljivi rezultati, da se odklonijo slabosti, ki vplivajo na stroške proizvodnje in znižujejo poslovne uspehe. Moramo povedati, da se kažejo ob vseh teh naporih nekateri pozitivni rezultati. V porastu je produktivnost, zmanjšuje se stanje bolezni, smotrnejše se koristi razpoložljivi delovni čas, količina opravljenega dela bo glede na plan predvidoma opravljena z manjšim številom zaposlenih itd. Bistveno večajo stroške zunanji vplivi, zlasti višje cene repro materiala, surovin in podobno.

V tem članku nimamo namena govoriti obširneje o uspehih tega leta, ker je to le preurajeno in bomo o tem obširneje poročali kasneje. Pomembnejše pa so nam trenutno smernice in posamezne usmeritve, ki jih

je delavski svet sprejel na tej seji. Sprejete smernice opozarjajo na naloge, katere morajo biti osnova za sestavljanje programov za prihodnje leto oziroma naslednje obdobje, katere terjajo hitre ali dolgoročne rešitve posameznih razvojnih nalog. Sprejete smernice so v glavnem naslednje:

1. družbena kmetijska proizvodnja:

— Usmeriti se moramo na stalno proizvodno strukturo kultur, katera mora biti usklajena z dolgoročno predelovalno dejavnostjo podjetja in dolgoročnejšo komercialno politiko. Pri tem je treba upoštevati, da bo morala proizvodnja teči v dobrih in slabih pogojih.

— Osnovno je, da povečamo proizvodnjo pridelkov, kar lahko dosežemo na podlagi reševanja naslednjih problemov: sistematično je treba meliorirati vsa zemljišča, ki terjajo te ukrepe, upajati je treba večjo preciznost agrotehničnih izvedb, pojačati tehnološko disciplino, poskrbeti za pravilen izbor najustreznejšega asortimana semen poljščin in vključiti vse strokovne službe podjetja v te napore ter se pri tem poslužiti strokovnih služb izven podjetja, ki nam lahko na posameznih področjih znatno pomagajo.

— Zmanjšati moramo zastareli strojni park in ga kompletirati z linijsko mehanizacijo. Povečati je treba medsebojno povezovanje strojnih parkov posameznih delovnih enot, pri čemer je treba zasledovati čim boljše eksploatacijo razpoložljive kmetijske in ostale mehanizacije, ki se že sedaj pozitivno odražajo v podjetju.

— V hmeljarstvu se je treba zavzemati za intenzivnejšo rotacijo, ki je v tem, da se s posameznimi posevki skrajša čas med izločenim — dolgotrajnim hmeljskim nasadom in novo obnovo hmeljišča.

— V poljedelstvu je treba vlagati vse napore za povečanje proizvodnje pšenice, za kar imamo realne pogoje. Pri krompirju pa je treba voditi politiko in vsó skrb, da dosežemo čim večje hektarske donose, kar se da doseči s primerno agrotehniko in odrejanje tistih zemljišč za proizvodnjo, ki je v proizvodnem kolobarju najprimernejša. Na ta način je mogoče govoriti o delnem znižanju ali zvišanju krompirjevih površin. Predlagan je tudi postopen prehod od silažne kornice na proizvodnjo kornice v storžih za silažo. V zvezi z prehodom na proizvodnjo kornice, ki ima daljšo rastno dobo, se predlaga upajati proizvodnjo

jarega ječmena na pomembnejših površinah, ker je tudi ta kultura interesantno tržno blago.

— Doseči je treba prevzem žita direktno s polja tako za lastno kot kooperacijsko proizvodnjo. Ker je pri njem največji problem sušenje in skladiščenje, se naj prouči možnost skupnega financiranja žitne sušilnice s podjetjem Veležitar Celje.

— Tudi v bodoče je treba poskrbeti, da se povečuje proizvodnja lucerne, pristopiti je treba k načrtni melioraciji travnikov in pašnikov ter najti stalni dinar za te potrebe.

— V živinoreji moramo vlagati vse napore, da se čimprej doseže proizvodnja mleka 4.000 litrov po kravi, da se v tej proizvodnji reducira odvišna delovna sila in izboljša kvalifikacijski sestav zaposlenih, kar bo ugodno vplivalo na povečanje osebnih dohodkov in na lažje vlaganje lastnih investicijskih sredstev v to proizvodnjo.

— Na pospešen način je pristopiti k uvajanju nove tehnologije pri vzreji pitancev. Pri tem je treba pristopiti k adaptaciji pitovnih hlevov, poskrbeti je treba za redno izpopolnjevanje praznih stojišč, zaostri izbor pitovnega materiala in se v vsej vzreji usmeriti v to, da

(Nadaljevanje s 1. strani)

Že iz števila delegatov iz posameznih republik in po izneseni problematiki se je videlo, da predstavljata Srbija in Hrvatska večino jugoslovanskega kmetijstva in razumljivo tudi nosita največjo težo problemov, ki se pojavljajo v tej fazi razvoja jugoslovanskega kmetijstva.

V skrbi za čim večjo proizvodnjo in razreševanje vrste težkih problemov, ki se dnevno pojavljajo v posameznih delovnih organizacijah tega sindikata, je bilo na kongresu jasno opaziti, da se je sindikat od vrha navzdol vse do sindikalnih podružnic resno spoprijemal s težavami in problemi s tega področja. Jasno pa je začrtano tudi bodoče delo sindikalnih organizacij.

Delegati so iznesli mnogo kritičnih pripomb na račun uvoznih in izvoznih trgovskih podjetij zaradi stihijskega uvoza kmetijskih pridelkov in izdelkov ter kritizirali tudi državne organe, ki so tak uvoz dovoljevali (uvoz masla, sira, vina, volne, sladkorja in drugo).

Posebno skrb je kongres v razpravi posvetil osebnemu in

družbenemu standardu delavcev v kmetijstvu, zdravstvenemu varstvu pri delu, delavskemu samoupravljanju in delitvi dohodka po delovnih enotah in osebnih dohodkov po vložnem delu. Razprava je dokazala, da je treba v bodoče posvetiti veliko več skrbi izobraževanju in strokovnemu usposabljanju delavcev, družbeno politični vzgoji in utrjevanju zavesti in discipline, da bodo kolektivi še sposobnejši za reševanje bodočih nalog, ki stoje pred njimi. Veliko kritike je bilo tudi na račun zapiranja vrat pred mladimi strokovnimi kadri v nekaterih delovnih organizacijah.

Za tako veliko povečanje kmetijske proizvodnje gre predvsem zasluga integriranemu družbenemu sektorju kmetijstva in velikim kombinatom, sodobni, težki mehanizaciji, rekonstrukcijam predelovalnih obratov in sodobni tehnologiji.

Tudi razprava o pomenu vloge kooperacije z individualnimi kmetijskimi proizvajalci ni izostala. Pri tem je nastopilo vprašanje liberalizacije trga in strokovnih kadrov v kmetijskih zadrugah.

Tako skokovit napredek v kmetijski proizvodnji pa je

sprostil veliko število fizične delovne sile in sprožil brezposelnost stalnih in sezonskih delavcev. Le redke delovne organizacije so vprašanje brezposelnosti rešile z razširitvijo svoje dejavnosti. Večina je delavce odpustila. Zanimiva je rešitev tega vprašanja nekaterih DO (PIK Osjek), ki so ustanovile posebne sklade solidarnosti, iz katerih financirajo vzporedne gospodarske dejavnosti. Iz teh sredstev financirajo prekvalifikacijo delavcev za nove poklice in investirajo sredstva v te dejavnosti. Trdijo, da bodo v teh dejavnostih zaposlili vsó odvišno delovno silo (PIK Osjek približno 500 delavcev).

Na kongresu je bilo občutiti, da se poleg gospodarskih težav pojavlja v večini delovnih organizacij občutno pomanjkanje obratnih sredstev, in to tako občutno, da v mnogih primerih nastopa vprašanje izplačevanja osebnih dohodkov in drugih nujnih obveznosti. Delegati iz Makedonije so izražali težave s področja tobačne industrije in ovčarstva, ki zaradi sproščene uvoza volne in davčnih bremen pri tobaku ni v zavidnem položaju.

Našo sindikalno organizacijo je na kongresu neposredno zastopal Ivančič ing. Ivan, na občnem zboru medobčinske sindikalne organizacije kmetijcev pa so bili za delegate izvoljeni še Franko Jože z obrata Mesnine, Ivančič Franc iz DE uprave, Gobec ing. Stanko s KK Šmarje in Kušević Mira, delavka iz KZ Brežice. Naši delegati so na kongresu razpravljali o položaju klavne industrije v reformnem obdobju, o položaju kmetijskih zadrug in o izobraževanju delavcev v kmetijskih delovnih organizacijah.

Na osnovi materiala, ki ga je kongresu dal referat in zelo bogata razprava, je kongres sklenil, da mora novo izvoljeni odbor vse to skrbno preštudirati, iz tega izvleči predloge, izdelati zaključke in jih čimprej posredovati vsem pristojnim zveznim forumom, vsem delegatom in diskutantom.

Po našem mnenju je kongres zelo dobro uspel, njegovi zaključki pa bodo koristni napotki sindikalnim organizacijam tega sindikata za njihovo bodoče delo.

F. Ivančič

in investicije v prihodnjem letu

se doseže najmanj 110 dkg prirastka na dan.

— Pri plemenski živini je zlasti zaostri selekcijo in izboljšati rejo ter postopoma uvesti črno-belo pasmo krav tudi na farmi Zalog. Predvsem mora obveljati princip — v enem hlevu ena pasma.

— V sadjarstvu je pripraviti načrte za obnovo jablanovih nasadov na najugodnejših legah (Senek, Založe, Zovnek) in to proizvodnjo povezati z obratom Mirosan, ki razpolaga s strokovnim kadrom in je tako podana garancija uspešne proizvodnje na novih površinah.

2. Kooperacijska proizvodnja: Glede na pomembnost kooperacijske proizvodnje na področju celotnega podjetja, se predlagajo naslednje, usmeritve:

— Intenzivno je pospeševati načrtno obnovo zemljišč po ustreznih dinamiki skladno s

za hlajenje mleka, potrebno je izpopolniti in opremiti zbiralna mesta za mleko iz kooperacije. Pri izboru proizvodnih živali se je orientirati v to, da se pri uvajanju tretirata sivorjava in simentalska pasma enakopravno.

— Pri vzreji pitancev je treba privezovanje vsklajevati s kapacitetami primernih stojišč in razpoložljivo krmo.

— Pri brojlerjih se naj zasleduje koncentracija pitališč in pri tem popolno zasleduje racionalizacija proizvodnje, na primer dobava razsute krme, nadaljnje opremljanje pitališč, avtomatizacija vzreje itd. Proizvodnja jajc je vsklajevati prevečeno s potrebami lastne in lokalne trgovske mreže.

— Pri kmetijski mehanizaciji, ki je v posestvih kooperantov, naj se s primernimi posegi poveča izbor priključkov za traktorje in ostale stroje ter uva-

pogoj za večji poslovni aranžma te enote. Več pozornosti je treba posvetiti tudi komercialnim poslom in kadrom, ki delajo na tem področju.

Skladno s to politiko je treba poskrbeti tudi za razširitev proizvodnje brezalkoholnih pijač, pri čemer je treba izvršiti intenzivno proučevanje tržišč in poskrbeti, da bo proizvodnja zadovoljila povpraševanje po teh proizvodih.

— V Kmetijski strojni postaji je treba nadalje težiti, da se pospešeno prehaja na plansko urejanje servisa za kmetijske stroje, pospešeno se naj osvaja proizvodnja investicijske opreme za potrebe podjetja. Vso skrb pa je treba posvetiti tudi obnovi težke mehanizacije v tej enoti.

— V obratu »Hmezad« je treba dokončno urediti mešalnico močnih krmil, kjer je nujno pristopiti k tipizaciji kvalitete

nih enot skladno z določili statuta podjetja in samoupravnih pravic, ki jih imajo delovne skupnosti posameznih delovnih enot.

— Investicijski plan za leto 1968 mora obvezno vsebovati dinamiko trošenja sredstev po investicijskem planu s tem, da upravni odbor podjetja sproti spremlja izvajanje investicij, zlasti smotrno porabo sredstev po postavljeni dinamiki.

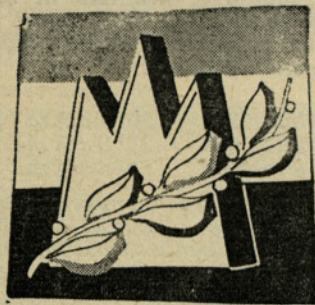
— Vse delovne enote so dolžne, da iz razpoložljivih lastnih sredstev, ki jih bodo ustvarile po zaključnem računu za leto 1967, najprej zagotovijo kritje anuitet notranjih in zunanjih posojil.

— Pri sestavi investicijskega plana v delovnih enotah je treba posvetiti vso skrb jačanju lastnih obratnih sredstev in to smatrati kot prioriteto investicijsko naložbo.

— Pristojnim službam podjetja se tudi naroči, da do konca tega leta pripravijo predlog za formiranje neobveznega rezervnega sklada pod imenom »podjetniški hmeljarski rezervni sklad«. Predlaga se, da se po obračunu lastne in kooperacijske hmeljske proizvodnje za leto 1967 nameni za ta sklad 1 N-din od kg suhega hmelja in pozitivna razlika internega zavarovanja v tem letu. S formiranjem tega sklada bo podjetje povečalo lastna obratna sredstva, obenem pa bo imelo na razpolago sredstva za odklanjanje finančnih težav, katerih posledica bi lahko bila slabša tržna ali proizvodna situacija.

— Pri sestavi investicijskih planov delovnih enot in pri odločanju za posamezne investicije morajo prevladovati izključno ekonomski kriteriji. V investicije za sanacijo proizvodnje se lahko vlagajo sredstva le po predhodno skrbno pripravljenih sanacijskih programih, iz katerih bo razviden ekonomski učinek naložb. Vsak tak program mora biti predložen in potrjen na seji delavskega sveta podjetja.

To so seveda le okvirne smernice kot osnova za sestavo programov za prihodnje obdobje. Pri izdelavi planov bo treba v vsakem pogledu zasledovati tiste napore, ki bodo rodili čimprej in čimboljše proizvodne oz. poslovne rezultate. Prepričani smo, da bodo kolektivi delovnih enot smernice ugodno sprejeli, saj so osnova za nadaljnje izboljševanje delovnih pogojev in s tem v zvezi tudi realne možnosti nadaljnjega povečevanja osebnih dohodkov.

*Vsem bralcem čestitamo za
29. november — dan republike*

finančnimi možnostmi v podjetju in izven podjetja.

— Pospeševati je treba bolj kot doslej investicije v ostale hmeljske objekte in naprave kot so sušilnice, skladišni prostori, izmetalne in vlosuševalne naprave ter podobno.

— Kooperacijska služba podjetja in obratov je dolžna posvečati vso pozornost posetovalni službi in najti takšne oblike, da bodo jačale kontakt in poslovne odnose s kmetijskimi proizvajalci.

— Poiskati je potrebno nove oblike in prijeme za uvajanje nove tehnologije tudi v kooperacijsko hmeljsko proizvodnjo. Kooperacijska služba mora sproti zasledovati proizvodne uspehe in odklanjati slabosti ter zastoj.

— Pri proizvodnji mleka je treba voditi politiko večje koncentracije proizvodnje in rejcem strokovno ter finančno pomagati pri opremljenju, nakupu molznih naprav, naprav

kompletiranje strojne linije v sedanji stopnji razvoja naših kmetij.

3. Predelava

V skladu s smernicami za proizvodnjo se predlaga za predelovalne in ostale obrate naslednje usmeritve:

— V obratu »Mesnine« se morajo povečati naporji za večji plasman proizvodov, pri čemer je treba čimprej odpraviti ozka grla v predelavi, ekspeditu in transportu. Pri tem je potrebno z večjo odgovornostjo in načrtnostjo urejati maloprodajno mrežo, iskati je treba nova primerna prodajna mesta in reševanje teh nalog vsklajevati z investicijskimi finančnimi viri. Posebno skrb je treba posvetiti vzgoji in izpopolnjevanju kadrov v tej enoti.

— V obratu »Mleko« naj povečajo borbo za trg in izboljšujejo kvaliteto mlečnih izdelkov. Po že odobrenem programu je potrebno nadaljevati z rekonstrukcijo mlekarne, ki je pred-

močnih krmil, zaostri tehnološko disciplino, pristopiti k osvajanju maloprodajne embalaže za močna krmila in vskladiti transport ter uvesti strokovno svetovalno službo tako za propagando kot za večji plasman teh proizvodov.

4. Investicije

Politika vlaganja investicij v proizvodnjo, opremo in rekonstrukcijo predelovalnih delovnih enot mora biti vsklajena z razpoložljivimi lastnimi in tujiimi investicijskimi sredstvi. Pri tem se naj upoštevajo naporji, ki jih postavlja pred gospodarstvo gospodarska in družbena reforma. Za to področje se predlagajo naslednje smernice:

— Vse delovne enote in strokovne službe podjetja naj pristopijo takoj k izdelavi investicijskega plana za leto 1968.

— Investicijski plan podjetja za prihodnje leto naj bo dejanski zbir teh planov vseh delov-

K R I Ž E M

P O D E L O V N I H E N O T A H

Problematika spravila in prodaje sadja na obratu »MIROSAN«

Na splošno lahko letošnje sadno letino ocenimo za nadpovprečno, kar pa ne velja za vse plantažne nasade. V teh so cvetela pravzaprav vsa drevesa stara nad dve leti, in to celo na enoletnih poganjkih, vendar je bil osip cvetja oziroma plodičev izreden, posebno pri sortah zlata in rdeči delišes. Na splošno smo lahko opazili mnogo bolj-

šo oploditev kratko-pecljatih sort (krivopecelj, bobovec, damasonski kosmač, zlata parmena, cox oranžna reneta itd.) kot dolgo-pecljatih (delišes, befebler itd.). Jonatan je v sredini med obema skupinama. Poleg tega smo opazili, da je oploditev na starejših drevesih mnogo boljše kot na mlajših. Ker zavzemajo na obratu sorte jonatan, zlata

delišes in rdeči delišes ca. 75% vseh dreves, je pridelek seveda mnogo nižji, kot smo pričakovali ob cvetenju. Precejšen vpliv je imela tudi dolgotrajna suša, ki je močno vplivala na debelino plodov, predvsem pri jesenskih sortah (zlata parmena, cox oranžna reneta). Suša je imela tudi vpliv na čas dozorevanja, saj so bile posamezne

sorte 8 do 10 dni kasneje zrele kot običajno. Glavne sorte smo obirali:

Cox	
oranžna reneta	6. do 12. 9.
Zlata parmena	13. do 19. 9.
Jonatan	20. do 28. 9.
Zlata delišes	29. do 4. 10.
ostale sorte	5. do 10. 10.

Kljub temu, da je trgovina zahtevala letos minimalno debelino plodov 60 mm (lansko leto 55 mm), je razmerje po kakovosti še kar ugodno:

	pridelek v tonah	%
I. kvaliteta	210	81,39
II. kvaliteta	33	12,79
industrijsko sadje	15	5,82
S k u p a j	258	100,00

Pridelki od leta 1956 so razvidni na diagramu, ki nam kaže, da so sode leta z ugodnimi pridelki, v lihih letih pa je proizvodnja sadja skromna. Diagram tudi kaže, da se tudi v lihih letih pridelki stopnjujejo, na kar seveda vplivajo mlade plantaže, ki prehajajo v začetno rodnost. V prihodnjem letu pričakujemo močan porast proizvodnje (ca. 800 ton sadja).

Prodaja I. kvalitete ni bila problematična, kljub temu pa ima cena zadnja leta močno tedenco padanja:

	prodajna cena
— leto 1965	280 S-din za 1 kg
— leto 1966	220 S-din za 1 kg
— leto 1967	170 S-din za 1 kg

Težja je prodaja nekvalitetnih sort, druge kakovosti in industrijskega sadja. Tako je cena II. kakovosti padla od 140 S-din na 80 S-din, industrijskemu sadju pa od 60 S-din na 20 S-din.

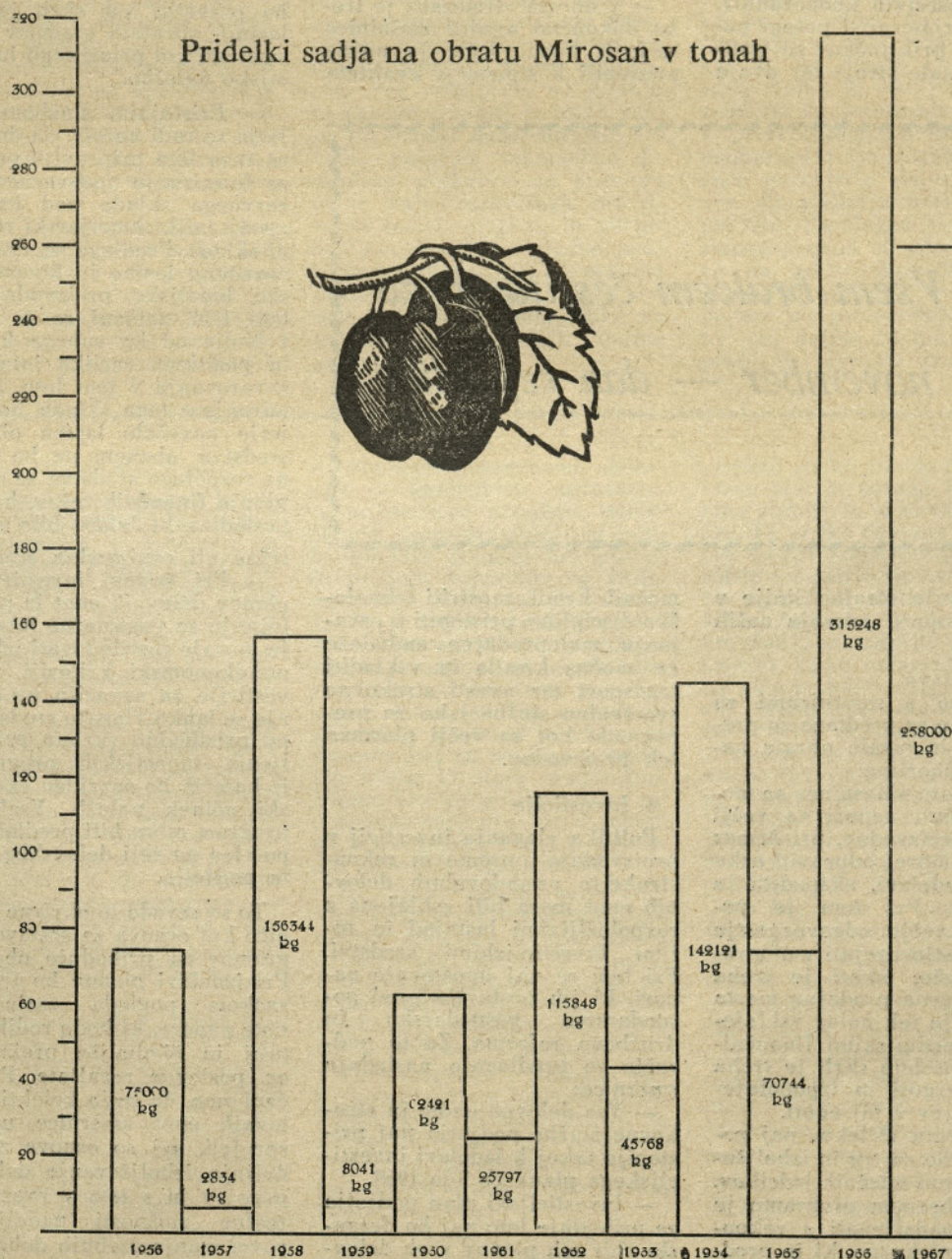
V mladih nasadih je bila norma pri obiranju 80 kg v 1 uri. Z naraščajočo rodnostjo in z obiralnimi pripomočki: — obiralniki KENG, to so plastične ali aluminijaste posode z jutovinastim podaljškom, ki je odprt pri odlaganju plodov v sadne zaboje smo nabrali več.

Obiralne sani raznih višin lahko vlečemo v nasadu za seboj in obiramo direktno v sadne zaboje. Z njimi bomo lahko delovno storilnost pri obiranju podvojili.

Tudi pri transportu so velike možnosti pocenitve pri uvedbi palet, viličarjev, nizkih odprtih prikolic.

Obrat je nabavil iz uvoza kalibrator znamke GREEFA iz Holandije, ki je velik pripomoček pri sortiranju sadja. Njegova kapaciteta je 1.000 do 1.500 kg na uro, odvisno od debeline plodov. Kalibrator razvrsti plodove v 7 debelinskih razredov, vendar ni popolnoma zanesljiv. Včasih odloži v predalu za 70—80 mm premera plodov plod s premerom 40—50 mm. Ta stroj bo zadoščal le še kratek čas, (Nadaljevanje na 5. strani)

Pridelki sadja na obratu Mirošan v tonah

Gorelo je v Taboru in Ložnici

Odkar obstaja naše podjetje, nismo imeli vse do letos večjih škod zaradi požarov. V letu 1965 je zgorel kozolec s senom obrata Vrbje v Zalcu, 1966. leta po poln kozolec sena na Vranskem in del sušilnice v Latkovi vasi v sezoni sušenja hmelja. V prvem primeru je ostal nepojasnjen vzrok požara, kozolec na Vranskem so nehoti zažgali otroci, sušilnica v Latkovi vasi pa se je vžgala iz horizontalnega dimnika, ki ni bil dobro zatesnjen in so iz njega uhajali plameni.

V tem razdobju je bilo po sušilnicah in drugih objektih še manjših požarov, ki pa so bili takoj pogašeni in niso povzročili velike škode.

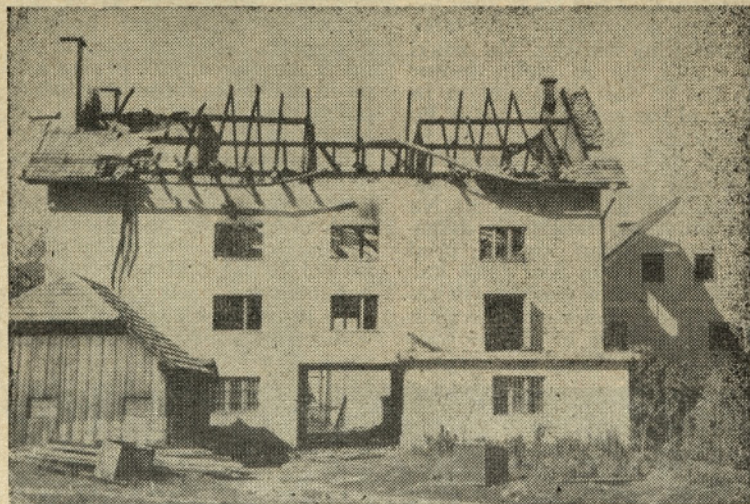
Letos pa smo utrpeli veliko škodo zaradi požara. V enem tednu smo imeli kar dva velika požara. Dne 25. septembra je pogorela sušilnica hmelja v Taboru, kjer smo utrpeli na hmelju in inventarju za 47 milijonov starih dinarjev škode. Enatrideset milijonov starih dinarjev sta bila vredna hmelj in inventar, šestnajst milijonov pa osnovna sredstva. Prvega oktobra je do tal zgorel kozolec s krmo in kup slame poleg njega na Ložnici. Škoda je ocenjena na šest milijonov starih dinarjev.

V obeh primerih gre velika za sluga vsem gasilskim društvom iz bližnje okolice in poklicnim

gasilcem iz Celja za njihovo hitro intervencijo in lokalizacijo požara. V nasprotnem primeru in v primeru vetrovnega vremena bi v Taboru lahko zgorele vse sosednje hiše, na Ložnici pa hlev z mlado živino.

delu so po napornem delu in premetavanju pogorišča prišli do naslednjih zaključkov:

Požar v sušilnici v Taboru je nastal zaradi okvare na elektromotorju konzolnega dvigala, ki se je po končanem delu vžgal in

Pogorelo sušilnico v Taboru že hitijo popravljati. Pravijo, da bo do snega že pod streho.

(Nadaljevanje s 4. strani)
potem ga bo potrebno zamenjati s strojem z večjo kapaciteto.

Za lažjo manipulacijo v skladišču in hitrejšo nakladanje in razkladanje sadja smo se v letošnjem letu oskrbeli s transporterjem italijanske izdelave ter hidravličnim vozičkom in 50 paletami podjetja »ČELIK« iz Križevcev.

bo v stanju prevzeti niti majhen del plantažne proizvodnje sadja. Sorte, ki so v sadnem izboru, zahtevajo hladilnice, saj v navadnem skladišču hitro izgubijo na kakovosti. Razlika med odkupnimi cenami v jeseni in prodajnimi cenami spomladi govori v prid gradnje hladilnice.

Nov sortirni stroj za jabolka je na Mirošanu prihranil veliko ročnega dela in močno skrajšal čas prebiranja.

Težave pri letošnji prodaji in predvideno povečanje proizvodnje narekujejo tako obratu, upravi Kombinata in poslovnemu združenju STYRIA naslednje naloge:

1. Zgraditi manipulacijske in hladilne prostore v prvi fazi za 100 vagonov, v drugi fazi dodatno za 100 vagonov. Slovenske hladilne kapacitete so izredno skromne in še te vse v rokah trgovine. Zato v bodoče trgovina pri najboljši volji ne

2. Oskrbeti predelavo industrijskega sadja, ki je lahko izreden problem v letu, ko toča spremeni kakovostno sadje v industrijskega. Predelovalni obrat bi moral služiti večjemu sadjarskemu področju.

3. Kompletirati sadjarsko opremo, predvsem tisto, ki služi hitrejšemu, kakovostnejšemu in cenejšemu spravilu.

4. Spremeniti sortni sestav s precepljenjem v mladih nasadih in obnovo v starih nasadih.
Ing. Korber Vid

Kje so vzroki dveh velikih požarov prav v tednu požarne varnosti in v enem podjetju, je bilo vprašanje odgovornih ljudi kombinata in pristojnih organov za notranje zadeve. Na podlagi podrobnih raziskav na pogoriščih in predhodnih poizvedovanj pri ljudeh, ki so dneve pred požarom delali na prizadetih objektih in pri tistih, ki živijo v okolici, ni bilo mogoče pomisliti na namerni požig ali na požig iz malomarnosti. Z vztrajnim delom strokovne službe in organov za notranje zadeve, poklicne gasilske čete iz Celja in službe za varstvo pri

od koder so padale iskre po dvigalnem jasku na gornje nadstropje sušilnice, kjer so prejšnji dan prevzemali delavci Hmezada in obrata Tabor hmelj od kooperantov in obrata Tabor, ki je bil v tej sušilnici. Ob 15.30 so delavci končali delo, zaklenili sušilnico in nič hudega sluteč odšli domov. V sušilnici je ostal ves prevzet hmelj, inventar in instrumentarij, ki je potreben pri prevzemu hmelja. Ta dan je delalo dvigalo približno tri ure. Delavec, ki je upravljal dvigalo, ni opazil na elektromotorju nobenih napak, niti med delom, niti po njem. Sploh pa temu ni posvečal posebne pozornosti.

Pogorišče kozolca v Ložnici

(Nadaljevanje s 5. strani)
nosti. Ko je komisija iskala vzroke požara, je prišla tudi do dvigala in električne instalacije. Pregledali so vse glavne tokovodnike, razdelilno omarico in elektromotor dvigala. Navoji na elektromotorju so že od zunaj bili sumljivi in kazalo je, da je ena faza bila v stiku, kar je potrjeval tudi izgorel kontakt tokovodnika na motor. Podrobnejše preiskave so to domnevo potrdile. Potrdile so jo tudi nepravilno popravljene varovalke v razdelilni omarici. Vsi znaki so kazali, da je elektromotor dvigala že dalj časa grel in izmetaval varovalne elemente. Po naknadnih poizvedbah smo izvedeli, da je bilo res tako in da je moral motor po daljšem delu počivati, da se je ohladil. Na dan prevzema hmelja je dvigalo neprekinjeno delalo pred končanim delom dalj časa, kar je bilo za motor usodno. Ob kateri uri je iz elektromotorja padla usodna iskra, ni bilo mogoče

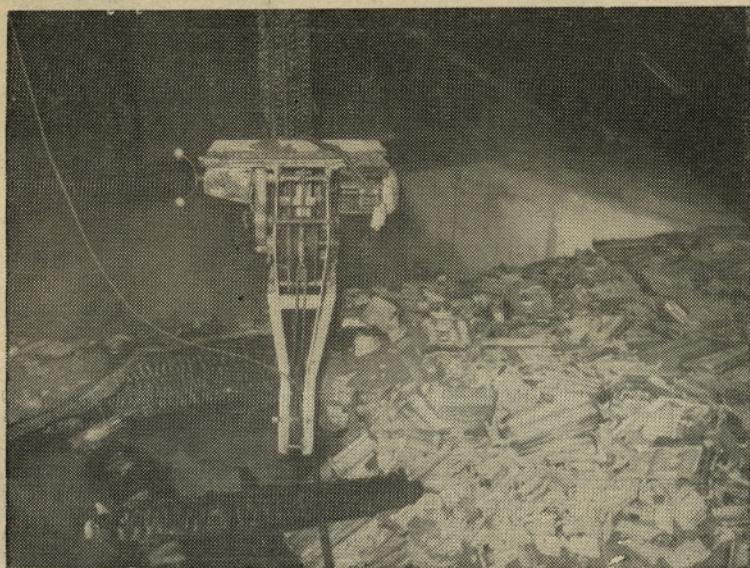
kupa pa je bilo seno v balah.

Pri taki po dimu smrdeči masi premočenega in ožganega sena je bilo ročno odmetavanje počasno. Kljub temu so bili potrjeni sumi vzroka požara. Proti sredini kupa sena je bil na več mestih ožgan pod pod senom in smo našli upepeljena mesta. Od zunanje strani okrog kozolca ni bil pod ožgan, a seno je bilo samo ožgano na površini. Na pogorišče smo dobili Pescijev nakladalec, ki je odstranil v podolžnem prerezu dva metra od strani ožgano seno. Tako smo dobili prerez kupa in ugotovili, da je bilo točno po sredini kozolca v širini od enega do dveh metrov žarišče požara. Prerez je dal lepo sliko petih upepeljenih kavern, visokih okrog meter v razdalji 1,5 metra, okrog njih pa popolnoma zogleleno seno. Pod nekaterimi žarišči je bil pod pregorel, na nekaterih pa je bilo na podu od 5 do 10 cm pepela. Iz kavern so vodili upepeljeni kanali skozi

Oba primera požara nas opozarjata, da moramo še bolj zaostriiti preventivne ukrepe v borbi proti požaru in imeti vedno in povsod pred očmi njega nevarnost. Skrbeti moramo za urejene in brezhibne električne naprave in instalacije, paziti

moramo pri skladiščenju krme, slame in stelje v velike kupe, da bo le-ta pravilno naložena. Opozorjam na merjenje temperatur v globinah kupov. Daljinski sondni toplomer je na farmi v Zalogu.

Franc Ivančič

Konzolno dvigalo v sušilnici Tabor. Dvigalo je leseno. Ugotovljena napaka na elektromotorju je povzročila požar motorja, od katerega so padale iskre na pod. Vnela se je bližnja okolica.

ugotoviti, dejstvo je le, da je požar izbruhnil in bil opazen približno po petih urah po končanem delu. Iskra je naletela na zelo ugodna, prašna in od raztresenega lupulina posuta tla, od sušenja in suše zelo suh les poda in dvigala in na napolnjene vreče iz jute, ki tudi rada gori.

Na podobne težave pri ugotovitvi vzroka požara je naletela komisija na zgorelem kozolcu na Ložnici. Šele po celodnevem naporu in premetavanju ožganega in premočenega sena smo posumili na samovžig. Seno je bilo naloženo na tleh in v kozolcu razsuto in v balah. Na dnu kozolca, ki je bil dolg 15 metrov in širok 6 metrov, so bili položeni trami in na njih deske. Na deskah je bilo naloženo približno 1,5 do 2 metra raztresenega sena, na vrhu

kup do višine 1,8 metra. Vse to je bilo videti v nametanem senu. V zadnjem delu kozolca, kjer je bilo naloženo seno v balah, vsled zračenja med njimi ni prišlo do samovžiga.

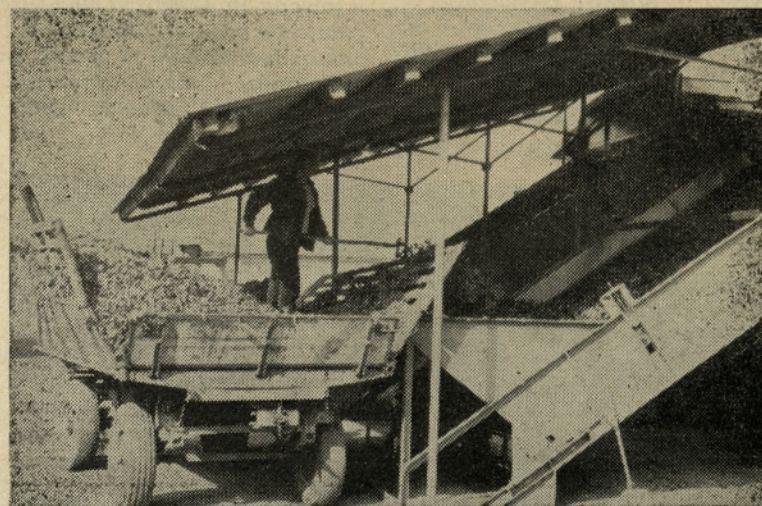
Seno je bilo naloženo v kozolec junija. Kolikšna je bila takrat biološka in druga vlaga sena, mi ni znano. Sestav trav zgoralega sena je: mačji rep in razne bilnice bujne rasti.

Iz gornjih ugotovitev je komisija enotno utrdila mnenje, da je bil vzrok požara samovžig in da so bili zanj dani osnovni pogoji. Zanimivo je, da taki požari izbruhnejo tri do šest mesecev po nakladanju. Ob vrenju sena se razvijajo temperature od 75 do 113 stopinj Celzija in več.

Nekateri strokovnjaki sumijo, da je bil vzrok požara v vrben-skem kozolcu v Zalcu lani tudi samovžig.

Ena izmed petih upepeljenih kavern v sredini kupa sena. Tu je telo že več mesecev. Okrog žarišče je zogleleno seno.

V drugi dekadi oktobra sta »cerovki« v Petrovčah zopet oživele. Za tovarno Lek sušijo zdravilno zelišče digitalis, ki ga uporabljajo za zdravljenje bolezni srca.

Upravnik DE Prebold tovariš Vogrinc Franc se praska za ušesom. Izgleda, da mu je prodaja letošnjega pridelka krompirja delala precej preglavic. Se bo prihodnje leto preusmeril? Mislijo tako tudi drugi?

Strokovni pogovori in nasveti

Preurejen obiralni stroj

Na pobudo »Agroservisa« Sempeter smo odpotovali v Zahodno Nemčijo k firmi Scheibenbogen v Landshud. Potovanje z avtomobilom Inštituta za hmeljarstvo iz Žalca je trajalo od 5. do 8. 9. 1967. Udeležili so se ga: ing. Pelikan Zvone, ing. Majer Ivo in Kolenc Vinko.

Namen potovanja je bil ogled adaptiranega obiralnega stroja med delovanjem. Stroju so podaljšali valjčno mizo, dodali poševni transportni trak, ki nosi hmelj z odtrgano maso od traku obiralca na valjčno mizo. Z vgrajenim vmesnim prenosnim

prikolici sta 2 delavca, ker je treba obesiti 800 trt na uro. Na tem tekočem traku so nameščeni polavtomatični obešalniki namesto dosedanjih kavljev. Ti polavtomati sami spuščajo obrane trte nad slamoreznico in s tem odpade delavec, ki snema obrane trte.

Te polavtomate bi kazalo nabaviti za naše stroje, ker bi ne predstavljali takega stroška.

Od obiralnih strojev, ki jih ima naš kombinat, je ostale del stroja z obiralnimi bobni. Tekoči trak za trte je povišan tako, da pridejo trte

Lepe jesenske dneve izkoriščajo hmeljarji za požig hmeljevine

trakom se dolžina stroja podaljša za ca. 2 m. Za valjčno mizo je vgrajen nov avtomatični obiralec z enkrat večjo kapaciteto dosedanjega. Pri adaptiranem obiralnem stroju pa je odpadel predobiralec. Za avtomatičnim obiralcem so nove čistilne naprave, ki so dopolnjen tako, da so po desni strani dograjeni še posebni prenosni trakovi. S tem se zadnji del obiralnega stroja razširi za ca. 1,20 m, celotna dolžina adaptiranega stroja pa se poveča za ca. 3 m. Adaptacija je stala 65.000 DM ali 20.312.500 S-din. Lastniki so trdili, da je kalo omejen na 6%, da se je kapaciteta dvignila od 600 na 800 trt na uro. Kapaciteto naših strojev omejuje avtomatični obiralec in čistilne naprave.

Adaptiran obiralni stroj zaposljuje samo 10 delavcev z mehanikom. Pri obešanju trt na

navpično v obiralni bobni in s tem odpade delavec, ki stoji nad bobnom in poriva trte v obiralnik in odvzema enoletne kaveljčke.

Nakladanje trt na prikolice v hmeljišču se vrši s pomočjo stolpa tako, da se nefiksni kaveljčki izločijo že na njivi. Za razmere našega kombinata predlagamo, da bi postopoma zamenjali avtomatične obiralce s podaljšano valjčno mizo. Ostalo bi za enkrat ostalo tako kot je. Z zamenjavo avtomatičnih obiralcev bi dosegli boljše kvaliteto obiranja zato, ker gredo vse trte s posameznimi vejami vred skozi avtomatični obiralec seveda brez kobul. Dodajalna veriga na spremenjen pogon je montirana tako, da je možno brezstopenjsko doseči različne hitrosti premikanja. Tako je možno dosegati pravilno obremenitev stroja in

Na DE Polzela razkladaajo drogeve za novo hmeljsko žičnico.

maksimalno izkoriščanje njegove kapacitete neodvisno od velikosti — košatosti hmeljnih rastlin. Hitrost dodajalne verige in s tem obremenitev obiralnega stroja uravnava vodja

obiranja in ne delavec, ki obeša trte, kar je slučaj pri dosednji izvedbi.

Pri istem posestniku je firma Scheibenbogen preizkusila prototip manjšega obiralnega stroja s kapaciteto do 400 trt na uro. Ta stroj bi bil primeren za manjše obrate.

Poleg obiralnih strojev smo si ogledali tudi hmeljske nasade. Nasad sorte Star je križanec Norteenbrowerja z belgijsko domačo sorto. Križanec se odlikuje po izredno visokem pridelku in visokem odstotku alfa smol (nad 10%). Nastavek plodu se prične že na višini 1 m in sega vse do vrha opore, tako da ima rastlina cilindrično obliko. Kobule so po celi višini enako zraščene. Zraven omenjenega nasada je bil tudi nasad sorte Norteenbrower. Zunanji videz rastlin ni bil tako bujen in izenačen kot pri sorti Star.

V nasadih sorte Halertau smo opazili precej praznih mest in suhih rastlin, ki jih je uničil verticilij — ovenelost.

Pri posestniku Heflerju smo si ogledali poskusno sušenje hmelja z ogrevalcem na direktno izgorjevanje gorilnega olja v zračnem toku, ki suši hmelj.

K V

Ravnanje s kmetijskimi stroji po končanem delu

Kadarkoli prenehamo stroj uporabljati, moramo najprej ukreniti vse potrebno, da **preprečimo nezgode**: ustaviti moramo motor, pri električno gnanih motorjih izklopiti tok, pri prevoznih strojih pritegniti zavore, če svet ni raven, itd. Takoj po končanem delu stroj tudi očistimo in spravimo. Blato in prah očistimo s strojev najlaže, dokler še ni prisušeno, prav tako mastne madeže.

Najhitreje in najlaže očistimo manj občutljive dele strojev z **vodnim curkom**. Dele, ki bi jim voda škodovala, zavarujemo s prevleko iz plastične snovi. Pranje strojev z vodo je seveda mogoče le na betonskem tlaku ali vsaj na lesenem podu. Oprane stroje pustimo na prepihu, da se osušijo.

Nikdar pa ne puščajmo strojev čez noč zunaj. **Nočna zračna vlaga skrajša življenjsko dobo** strojev bolj kot uporaba! Naj nihče ne nabavlja stroja, dokler nima zanj dobre shrambe! Dobra shramba za stroje (stroj-

na lopa, remiza) mora imeti predvsem dobro streho in betonski tlak; stene pa ne smejo prepuščati zunanje vlage (megle itd.).

Ko se za posamezne vrste strojev **konča uporabna doba (sezona)**, jih moramo »**konservirati**«, to je zavarovati pred škodo med dobo mirovanja. Po brati moramo z njih pogonske jermene in druge občutljive dele, ki jih shranimo posebej, ustrezno očistiti in podmazati.

Stroje same moramo temeljito očistiti. Strjene ostanke maziv in plasti prahu najprej **razmehčamo z nafto, rjo pa s terpentinom** in nato odrgnemo. Kovinske dele, s katerih je odpadla barva, po potrebi na novo prebarvamo, prav tako lesene dele, ali jih vsaj namažemo s firnežem. Nepobarvane kovinske dele namažemo s katerimkoli **antikorozijskim** premazom (ki varuje stroje pred rjo) ali vsaj opršimo s **stroj-** (Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)
nim oljem, še bolje z lanenim
firnežem, ali pa jih natremo z
grafitom.

Stroje, ki imajo na kolesih
pnevmatike, moramo tako pod-
ložiti, da se pnevmatike ne do-
tikajo tal. Najbolje je, če pnev-
matike, kadar dalj časa ne upo-
rabljamo strojev, sploh vzame-
mo s koles in jih posebej shra-
nimo v prostoru, kjer so zava-
rovane pred mrazom, pa tudi
pred sončno svetlobo! Tudi pod
kolesa s kovinskimi obroči pod-
ložimo lesene podložke, če tla
niso docela suha.

Ko stroje za dalj časa spra-
vimo, preglejmo tudi, če je

motorjih je treba najprej izto-
čiti izrabljeno motorno olje, iz-
plakniti notranjost z redkejšim
oljem, ki ga nalijemo v karter
in pustimo motor nekaj časa v
pogonu. Nato iztočimo tudi to
olje in ko se motor ohladi, na-
točimo v karter sveže olje pred-
pisane kakovosti. Zatem odvi-
jemo svečke in vlijemo v vsako
po žličko antikorozijskega mo-
tornega olja, motor pa z roko
zavrtimo za nekaj gibov, da se
olje porazdeli po stenah valja
oziroma bata. Z oljem nama-
žemo tudi ventile in druge pre-
mične dele motorja. Svečk ne
uvijemo nazaj, temveč navoje

gorivo pa načrpamo mešanico
petroleja in redkega motornega
olja.

Pri dvotaktnih motorjih, ki
v karterju nimajo motornega
olja niti ne ventilov, je dovolj,
če v valje vlijemo žličko antiko-
rozijskega motornega olja in
motor za nekaj gibov zavrtimo.

Vse odprtine na motorjih (se-
salno odprtino za zrak, izpušno
cev itd.) zamašimo s čepi, da
zračna vlaga ne more prodirati
skozi v motor.

Pri motorjih z vodnim hlaje-
njem iztočimo vodo iz hladil-
nika že tedaj, ko je motor še v
teku; izpušno pipo pustimo od-
prto.

Pri motorjih na baterijski
vžig odvijemo akumulator in
ga shranimo v prostoru, kjer je
varen pred zmrzovanjem in
kjer ga lahko oskrbujemo (po
potrebi dolivamo destilirano
vodo).

Gnojenje sadovnjakov

OKVIRNE NORME ZA GNOJENJE SADNEGA DREVJA

Sadna vrsta	Količina gnojila na m ² dkg			
	superfosfat ali Thomasov fosfat dkg	kalijeva sol dkg	amonijev sulfat ali amonijev soliter dkg	
jablane	2,5	3,5	4,0	
hruške	1,8	2,8	3,0	
breskve	3,8	4,5	5,5	
češnje	2,5	2,8	3,5	
višnje	3,1	3,5	5,0	
slive	3,1	3,5	4,5	

Glavnih hranilnih snovi: dušika, fosforja in kalija ne doda-
jamo sadnemu drevju v enakih količinah. Raziskovalci, ki se
ukvarjajo s prehrano sadnega drevja so ugotavljali, v kakšnem
razmerju je najprimernejše gnojiti. Ko so raziskovali v različnih
podnebnih in talnih razmerah, so v njihovih ugotovitvah manjše
razlike. Vsi so si edini v tem, da je treba sadnemu drevju gnojiti
le z malo fosfornih gnojil, znatno več pa z dušičnimi in kalijevimi
gnojili. Pri nas priporočamo, naj bi bilo razmerje čistega dušika,
fosforja in kalija N : P : K = 2 : 1 : 3. V travniških sadovnjakih in
v vlažnem podnebjju povečamo količino dušika.

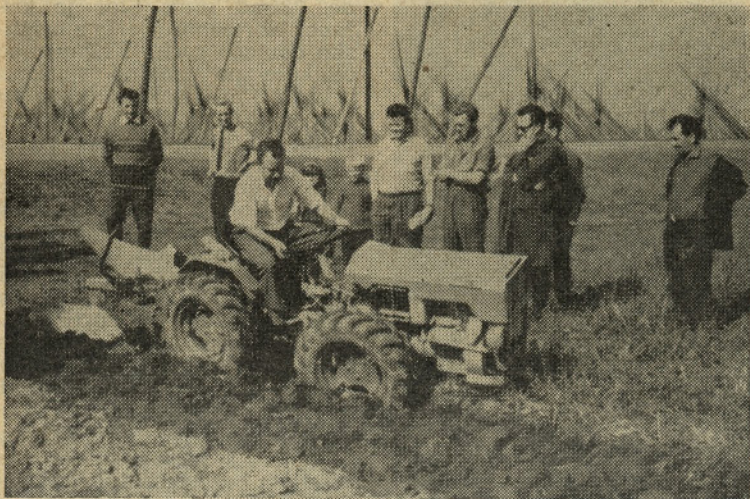
Posamezne sadne vrste imajo glede gnojenja nekoliko raz-
lične zahteve. Zahteva po kaliju je pri hruškah nekoliko nižja kot
pri jablanah, medtem ko breskve zahtevajo več kalija in so od
vseh sadnih vrst glede kalija najzahtevnejše. Tudi jagode potre-
bujejo večje količine kalija. Pri gnojenju jagod in drugega jago-
dičja moramo upoštevati tudi, da so te sadne vrste občutljive za
klor. Zato se po možnosti zlasti pri lažjih zemljah izogibamo upo-
rabe kalijeve soli, ki vsebuje klor. Primernejše kalijevo gnojilo je
kalijev sulfat.

Fosforja potrebujejo vse sadne vrste le malo, ker ga lahko
črpajo iz večjih globin. Breskve, ki imajo plitvejšo korenino z
manjšo možnostjo vsrkavanja, gnojimo z nekoliko večjo količino
fosfornih gnojil kakor druge sadne vrste. Isto velja za jagode in
drugo jagodičje.

Višnje imajo zaradi hitre rasti večje potrebe po dušiku kot
češnje ali jablane in hruške in jih je zato treba nekoliko bolj
gnojiti z dušičnimi gnojili. Še večje potrebe po dušiku imajo
breskve. Hruške, posebno, če so cepljene na kutini, rade dobijo
na zemljah, ki imajo veliko aktivnega apna, blede listje. Ta pojav
imenujemo klorozo. Breskve so še bolj nagnjene h klorozu. Na
močno apnenih zemljah postanejo v mokrih letih pogosto kloro-
tične tudi slive in češnje. Pri jablanah kloroza ni običajna. Na
apnenih zemljah zato ne uporabljamo gnojil, ki vsebujejo apno,
temveč »fiziološko kisla« gnojila ali nevtralna gnojila, kot so amo-
nijev sulfat, superfosfat, kalijeva sol, kalijev sulfat.

V tabeli so navedene okvirne količine gnojil, s katerimi naj bi
gnojili rodna drevesa posameznih sadnih vrst. Zaradi enostav-
nosti so upoštevane le gnojila, ki se v sadjarstvu največ uporab-
ljajo. Ker so drevesa različno močno razraščena in segajo kore-
nine različno daleč v zemljo, so podatki navedeni za 1 m² površine
in lahko iz njih izračunamo, koliko je potrebno gnojiti posamez-
nemu drevesu glede na njegovo velikost. Jablana in hruška na
sejancu zavzema 50 do 80 m² zemlje, breskev 25 do 50 m², marelica
35 do 60 m², češnja 45 do 70 m², višnja 30 do 55 m², sliva 30 do
50 m². Še enkrat pa naj pripomnimo, da so gnojilne norme le
okvirne. Vsakdo jih mora prilagoditi svojemu kraju in sadov-
njaku.

Drevesom, ki rastejo v travniškem sadovnjaku, dodamo na m²
še 4 dkg apnenega amonijevega solitra (nitromonkal, kalkamon-
salpeter). Tudi slabotno rastočim drevesom povečamo količino
dušičnega gnojila.

Italijanska firma Valpadana je na demonstracijah v Trnavi omo-
gočila našim kooperantom in strokovnjakom, da so preizkusili
njihove stroje. Na sliki: tovariš Zupanek Janko orje z malim trak-
torjem 4 RM L 18.

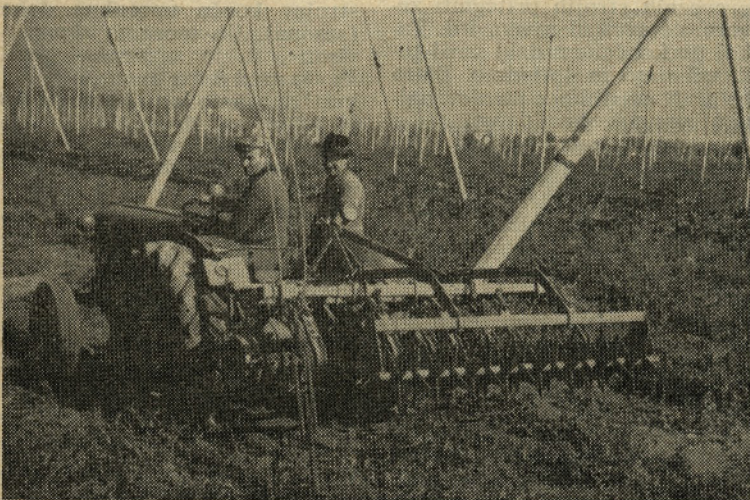
morda treba kak del stroja za-
menjati ali ga vsaj dati v po-
pravo. Naročimo potrebne
dele takoj! Pa tudi za popravila
je čas takrat, ko stroja ne upo-
rabljamo.

Pri motornih strojih je skrb-
na priprava za daljšo dobo mi-
rovanja še posebno važna.

Pri štiritaktnih bencinskih

na njih in vrtine zanje v mo-
torju namažemo z grafitom, vrtine
zamašimo, svečke pa shra-
nimo. Očistimo vsa cedila in iz-
točimo bencin iz rezervoarja in
iz uplinjača.

Pri štiritaktnih dizelskih mo-
torjih ravnamo podobno, le da
pri njih vlijemo antikorozijsko
olje v premaz valjev skozi se-
salno cev za zrak; v tlačilko za

Firma Vogel-Noot iz Wartberga iz Avstrije je demonstrirala v
Petrovčah kultivator Probus III. Navzoči strokovnjaki in hmeljarji
so ga dobro ocenili.

KLETARJENJE

Pravilna izbira časa za prvi pretok

To je najtežja kletarjeva naloga. Tu se ne moremo držati nobenih datumov po koledarju, kot je pri nas ponekod v navadi. Upoštevati moramo sorto, kakovost in lastnosti novega vina. Da bomo lažje določili čas za prvi pretok, se na kratko seznamimo z namenom pretoka. Pretok je potreben zato, da novo vino oddelimo od droži, ki se stoje v glavnem iz odmrlih kvasnic, delcev tropin, vinskega kamna in drugih škodljivih gliv. Če vina pravočasno ne oddelimo od droži, dobimo značilen priokus po drožeh in postane motno. Slej ko prej, odvisno pač od sorte in letnika, lahko kvasnice razkrojijo žveplove spojine do čistega žvepla, iz tega pa potem nastane žveplovod. Vino dobi značilen vonj in okus po gnilih jajcih. Pravimo, da ima vino bokser. Tem ne vsečnostim, ki jih zaradi nastanka merkaptanov dostikrat niti ne moremo odvrniti, se lahko pridružijo še različne bakterijske bolezni. S pretokom odstranimo ne samo kvasnice, ki bi lahko povzročile ponovno povretje vina ali pa zaradi razkroja tudi nečisti priokus po dro-

žeh, ampak preprečimo, če vino ob pretoku filtriramo, njegovo ponovno vretje. To je zelo želeno, saj današnji potrošnik zahteva vina, ki imajo še nekoliko nepovretega sladkorja. Tako je v zadnjem času važno merilo, po katerem določimo čas za prvi pretok, količina preostalega sladkorja. Ta kriterij pa je tesno povezan s količino kisline, ki jo ima vino. Po končanem alkoholnem vrenju se vino biološko razkisa, kar je ob slabih letinah, ko grozdje ni povsem dozorelo, ne samo zaželeno, ampak celo nujno. Pri tem biološkem razkisu bakterije razgradijo zelo jedko jabolčno kislino v znatno milejšo mlečno kislino. Ker pa ne moremo pridelati na eni strani vina z nepovretim sladkorjem, na drugi strani pa čakati na biološki razkis, saj se ta dva zahtevka izključujeta, lahko dosežemo skladen okus le s kemičnim razkisom (pri nedozorelem grozdju) ali pa tako, da sladkor oziroma mošni koncentrat dodamo vinu šele po končanem biološkem razkisu in pustimo, da vino še enkrat povre.

Pravilna izbira časa za prvi

pretok je zelo težka. Ni torej nobenega kemičnega niti biološkega načina, po katerem bi določili čas za prvi pretok. Marsikateri praktik določa čas za prvi pretok po čistosti vina, kar pa ne more in ne sme biti kriterij, saj nas ta ocena lahko zavede, ker so vina, ki se po vrenju hitro čistijo, po navadi kisla. Imamo pa tudi vina, ki so po vre-

Košaro lepega grozdja bodo obesili v kleti pod strop

nju dolgo časa motna; ta vina imajo biološki razkis navadno že za sabo. Motnost povzročajo v vinu le večje bakterije in sluzaste snovi, ki se zaradi neznatne teže počasi usedajo na dno. In prav taka vina moramo pretočiti zgodaj, da ne dobimo preplehkkih, s kislinami siromašnih vin. Zato si bomo pri določitvi časa za prvi pretok pomagali le s poizkušnjo vina. Okus, ki ga povzročajo odmrle kvasnice, je tako značilen, da bo vsak kletar določil čas za prvi pretok takrat, ko bo komaj zaznal trpkost, ki jo povzročajo odmrle kvasnice. Brž, ko zazna okus ali vonj po žveplovodiku, je pravi čas za prvi pretok že zamudil. Če vino še vre, če je motno in sladko, tako da vsebuje velike količine nepovretega sladkorja, je za prvi pretok še prezgodaj. Če pa želimo imeti vino s preostankom nepovretega sladkorja, ga moramo kljub temu pretočiti ob sočasni filtraciji. Če vina ne filtriramo, vrenje samo trenutno prekinemo, vendar bo čez čas vrelo znova. Prav tako bomo počakali s pretokom, če je vino neharmonično, preveč kislo, da se izvrši biološki razkis. Določitev pravega časa za pretok zahteva torej večkratno poskušnjo vina iz vsakega soda oziroma cisterne. Vzorec za poskušnjo vzamemo iz spodnje polovice posode, ker se v spodnjih plasteh najprej razvije škodljiv žveplovodik.

PRETAKANJE Z ZRAČENJEM ALI NE

Ali bomo prvič pretakali z zračenjem ali ne, je staro, vsa-

koletno na novo postavljeno vprašanje. V novejšem času se, zlasti pri zelo kakovostnih vinih, zračenja izogibamo. Namen zračenja je namreč bil izločanje beljakovinskih snovi in hitrejšega dozorevanja vina, kar pa v sodobnem kletarstvu lahko dosežemo z drugimi sredstvi. Vemo tudi, da zračenje povzroča izgubo buketnih aromatičnih snovi in da vino postane ubito ali utrujeno, kakor pravijo kletarji. Naš mali vinogradnik, ki nima na voljo raznih sredstev za stabilizacijo vin, bo verjetno še vedno pretakal prvič z zračenjem, in to brez vsake škode zlasti pri manj kakovostnih vinih. Zračenje je potrebno tudi, če zamudimo pravi čas za prvi pretok in če vino vsebuje žveplovodik. Če ne nastane merkaptani, lahko to pomanjkljivost s pretokom ob zračenju v precejšnji meri popravimo (ublažimo).

PRESKUSNJA OBSTOJNOSTI VINA NA ZRAKU

Preden pa se lotimo pretakanja z zračenjem, moramo vino preizkusiti, koliko je na zraku obstojno. Naredimo tako imenovani zračni test. Postopek je zelo enostaven. Če vino, ki smo ga pustili 24 ur v kozarcu, ne spremeni barve, lahko prvič pretakamo ob zračenju brez dodatnega žveplanja. Če pa vino na zraku dobi temnejšo barvo ali če celo porjavi, ga moramo prvič pretakati brez zračenja ali pa ga pred pretokom močneje žveplati. Vina, ki zaradi nepovretega sladkorja niso kemično obstojna, moramo pri prvem pretoku redno žveplati in se pozneje z večkratnim nadzorom proste žveplaste kisline prepričati, ali je vino dovolj zavarovano proti škodljivi oksidaciji.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Sezona krompirja in jabolk je pri kraju. Tov. Sumak pripravlja zaboje za prihodnje leto

GNOJ, KOMPOST IN GNOJNICA

Poleg gnojenja z gnojili je zelo važno tudi gnojenje z gnojem in drugimi organskimi gnojili. Največji pomen organskih gnojil pa ni v tem, da vsebujejo nekatere za drevje potrebne hranilne snovi, saj te lahko dodajamo zemlji tudi z umetnimi gnojili. Važnost organskih gnojil je predvsem v tem, da z njimi bogatimo zemljo z organsko snovjo, iz katere nastaja sprstenina ali humus. Ta izboljšuje zračnost, vlažnost in toploto v zemlji. Posebno ugodno deluje v zemlji, ki je preveč lahka in propustna ali pa pretežka in premalo zračna. Najvažnejši organski gnojili sta gnoj in kompost. Organsko snov dajemo zemlji tudi s podorom in pokrivanjem. Prav tako važni organski gnojili sta gnojnica in stranišnik, ki močno vplivata na rast drevja, vendar sta za nastajanje sprstenine manjšega pomena.

Sadovnjake pognojimo vsako tretje leto vsaj s 300 g gnoja na ha. Tistih sadovnjakov, ki jim dajemo v zemljo organsko snov z rednim podorom ali pokrivanjem, niti ni nujno potrebno gnojiti.

Izvrstno gnojilo za sadno drevje je kompost. Pri sajenju je neogibno potreben in nenadomestljiv ter dela naravnost čudeže pri razvoju mladih korenin.

Kompost pripravljamo iz različnih organskih odpadkov, ki so sicer brez vrednosti. V poštev pridejo odpadki v gospodarstvu in gospodinjstvu, ki so živalskega ali rastlinskega izvora. Če hočemo, da bo kompost boljši in prej goden, dodajamo materialu, ki ga hočemo kompostirati, gnoj ali pa ga polivamo z gnojnico. Tudi apneni dušik vpliva na hitrejše preprejevanje komposta. Odpadki pravilno prhnijo, kompostni kup vsakega pol leta premečemo, ga s tem prezračimo in še z zalivanjem skrbimo, da se ne izsuši. Kompost je zrel, kadar so vse snovi že tako preperle, da ne razpoznamo več njihove sestave.

Gnojnica je v sadjarstvu zelo cenjeno gnojilo, ki hitro učinkuje. Vsebuje precej dušika in kalija, medtem ko je fosfora v njej le malo. Zaradi tega je v navadi, da raztopijo v njej in vsakih 100 litrov še 2 kg superfosfata. Med zimskim mirovanjem lahko v vlažnem vremenu polivamo po sadovnjakih le malo razredčeno gnojnico. Pri uporabi tik pred brstenjem in v času rasti pa jo je treba razredčiti s tri do štirikratno količino vode. Koliko razredčimo, je odvisno od gostote gnojnice in vlage v zemlji. Hektar sadovnjaka zalijemo s 40 do 50 hl razredčene gnojnice (10 hl nerazredčene gnojnice + voda). Smemo pa z njo zalivati le do konca junija. Kasnejše zalivanje z gnojnico podaljšuje rast do pozne jeseni in so takšna drevesa neodporna proti mrazu.

NOVICE IZ AMERIKE

GORELE SO SUŠILNICE

Trije požari so zahtevali okrog 1.100 bal (je 1.000 q po 100 kg) zelenega in suhega hmelja v hmeljarskih področjih Washingtona in Kalifornije. Požar v Kaliforniji je 26. avgusta uničil sušilnice, hladilne naprave in skladišče v Elk Grove Distriktu v bližini Sakramenta. V pokrajini Wapolo je požar 11. septembra uničil skladišče, sušilnice in okrog 275 centov razsutega letošnjega hmelja in 100 bal letnika 1966.

V zvezi s tem — tako piše v reviji Rundschreiben št. 84 z dne 12. 9. 1967 — lahko pride do izgube še neobranega hmelja. Hmelj, ki mora biti nujno obran zaradi zrelosti in vremena, bodo morali uničiti, ker verjetno ne bodo mogli pripraviti pravočasno dovolj sušilnic. Posebno bo prizadeta Kalifornija, kjer ne bo pravočasno spravljena okrog 900 bal hmelja.

PORUŠENA HMELJIŠČA

Kalifornijskemu hmeljarju se je podrla 12. avgusta žičnica. V državi Washington se je podrlo skupno dvaindvajsetim hmeljarjem 345 akrov ali 140 ha žičnic.

Doline Moxee, Lomer Valley in Reservation so prizadeli stalni vroči vetrovi posebno od 1. do 10. septembra. Ti vroči vetrovi so povzročili na še stoječih nasadih odpadanje panog in splošno škodo zaradi izsušitve panog. Hmelj hitro rjavi in še ni bila izrečena zadnja beseda o razdejanju. Hmeljarji hitro ob-

rati hmelj boljše kvalitete. Gotovo bo ostal velik del porjavelega hmelja neobran.

IDAHO

Donos ranih sort hmelja je od 20,2 do 21,3 centa po ha. Pozne sorte obirajo sedaj. Hmeljarji poročajo o zadovoljivem donosu 20 centov in več v do sedaj že obranih nasadih. Redki hmeljarji so rahlo razočarani, ker pozni hmelj ni izpolnil pričakovanj.

OREGON

Vzhodni Oregon in Grands Pass Cluster sta pod cenitvijo. Rane sorte imajo manjši donos od 2 do 4,5 q/ha kot 1966. leta. Prav tako z nezadovoljivimi donosi bo obran tudi pozen hmelj zaradi drobnih kobul in prevelike listavosti.

Sorta Foggles je bila tako kot lani slaba v donosu. Ta sorta je skupaj komaj dosegla cenitev. Sorti Bullions in Brewer Gold sta čvrsti in bosta morda presegli pričakovan donos.

WASHINGTON

Nezadovoljive okoliščine kot požar, podrte žičnice, pomanjkanje delovne sile in hitro zorenje poznih sort hmelja je pripeljalo hmeljarje v nezavidljiv položaj. Zelo drobne kobule, takojšen skok stroškov obiranja in nazadovanje dnevno obranih površin so resen problem.

Poročajo o donosih poznih sort tam okrog 11,2 q po ha. Rane sorte imajo boljši donos, a kljub temu nižji od lanskega.

Zadnjih 10 dni so bile težave z delovno silo. Stotine obiralcev sadja so čakale na začetek obiranja jabolk, niso pa hoteli obirati hmelja. Težko je bilo dobiti delavce za podrte nasade, zato so del teh nasadov pustili ležati neobran.

Vy

NOVOSTI

NOVE KANTE ZA MLEKO

Nove kante za mleko izdeluje tovarna Beyer-Leverkusen iz polykarbonata Makrolon. Kante so zelo trpežne, ne rjavijo in lahko jih je čistiti. Zdravju niso škodljive in mleku ne dajejo nobenega vonja in okusa. Lahko jih je sterilizirati. Njihova cena je nižja kot aluminijastim.

AVTOMATSKI DVIGALEC VREČ

V skladiščih, pri nakladanju kamionov in povsod tam, kjer mora delavec dvigovati in prenašati polne vreče, olajšuje delo nova avtomatska naprava za dviganje vreč. Ta naprava dviga polne vreče na že vnaprej določeno višino npr. na višino ramen delavca ali celo do 6 m. Ko vzame delavec vrečo z dvigala, se to samo spusti v začetni položaj. Ta priprava lajša in pospeši delo in zmanjšuje število zaposlenih. Investicija okrog 6000 N-din se hitro amortizira.

(Nadaljevanje z 9. strani)

KAKO ŽVEPLAMO

Najlažje žveplamo s tabletami kalijevega metabisulfita. Točno količino lahko kemično določijo kletarii, ki imajo na voljo laboratorij. Za vse druge male proizvajalce vina pa naslednje navodilo: 1 tableto kalijevega metabisulfita (10 g) raztopimo v 1 litru vode. S pipeto ali kako drugo merilno posodo dodajamo v litrsko steklenico z vinom po 1 do 5 ccm tako pripravljene raztopine, premešamo in pustimo stati na zraku 24 ur. 1 ccm tako pripravljene raztopine ustreza eni tableti kalijevega metabisulfita na 1.000 litrov vina. Če vzorec, ki smo mu dodali 4 ccm te raztopine, porjavi, pri 5 ccm pa ne več, tedaj vemo, da za obstojnost na zraku zadostuje 5 tablet kalijevega metabisulfita na 1.000 litrov vina.

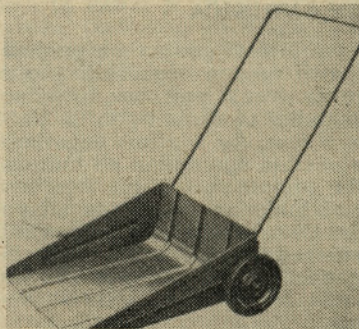
Tehnika pretakanja je odvisna od pripomočkov, ki jih imamo na voljo, lahko pa glede na njihove lastnosti pretakamo vino kot smo že prej omenili z zračenjem ali pa brez.

DOLIVANJE SODOV IN DRUGA PRETAKANJA

Po pretoku moramo skrbeti, da sode redno dolivamo. Pogostnost dolivanja je odvisna od

vlage in temperature v kleti. Čim vlažnejša je namreč klet, tem redkeje je potrebno dolivati sode. Čas za prvi pretok je torej različen in odvisen od številnih pokazovalcev, kot so: čas trgatve, količina sladkorja, kisline, ekstrakta in zdravstvenega stanja grozdja. Vsekakor je to ena izmed najtežjih nalog vsakega kletarja. Zaradi zračenja pri prvem pretoku se izločene motne snovi počasi usedajo, tako da moramo vino po 6 do 8 tednih že drugič pretočiti. Vina, ki jih damo v promet odprta, lahko čistimo po drugem pretoku. Kakovostnejša vina, ki so vezana na daljše zorenje, pretočimo drugič spomladi in tretjič pred ustekleničenjem. Vselej, razen prvič, pa pretakamo dosledno brez zračenja, da preprečimo izgubo buketnih snovi in da se vina prehitro ne postarajo.

Če se bomo ravnali po teh navodilih, se bomo izognili raznim napakam in boleznim vina in dosegli kar najboljšo kakovost. Pri delu naj nas vodi zavest, da moramo dragoceno pijačo, ki nam jo lahko da le živa celica vinske trte, z našimi posegi oplemenititi in skrbno varovati vseh napak in bolezni.

ZA RAZBREMENTEV ROK

Tovarna Schwaben-Gerate iz Grosskötza-Günzburga je izdelala vsestransko uporabno veliko lopato na kolesih. Posebno prav pride v mlinih in mešalnicah za transport razsutih žit.

ŽIVINOZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA MESEC NOVEMBER 1967

1. XI. 1967 — LESJAK Milan, dipl. vet., Prebold, tel. 72-201.
5. XI. 1967 — OCVIRK Franc, dipl. vet., Vransko, tel. 7.
12. XI. 1967 — FLORJANC Julijan, dipl. vet., Braslovče, tel. 72-027.
19. XI. 1967 — LESJAK Milan, dipl. vet., Prebold, tel. 72-201.
26. XI. 1967 — FLORJANC Julijan, dipl. vet., Braslovče, tel. 72-027.
29. in 30. XI. 1967 — OCVIRK Franc, dipl. vet., Vransko, tel. 7.

Dežurstvo prične v soboto ob 12. uri in traja do ponedeljka do 7. ure zjutraj.

VETERINARSKA POSTAJA ŽALEC

Horvat Tone, dipl. ing. agr.
Živinorejsko-veterinarski zavod Celje

Plemenski sejem sivorjave živine v Rečici

Spodnja Savinjska, Gornja Savinjska in Šaleška dolina so v pasemskem vprašanju v govedoreji zelo enotno področje. Iz tega izvira tudi dogovor o organiziranju skupnih plemenskih sejmov sivorjave živine za celotno področje. Jesenski sejmi se organizirajo na področju ZKZ Mozirje, pomladanski pa na področju KK Zalec na obratu Trnava. Na ta način je možno odbrati dovolj kvalitetne živine za prodajo na teh sejmih.

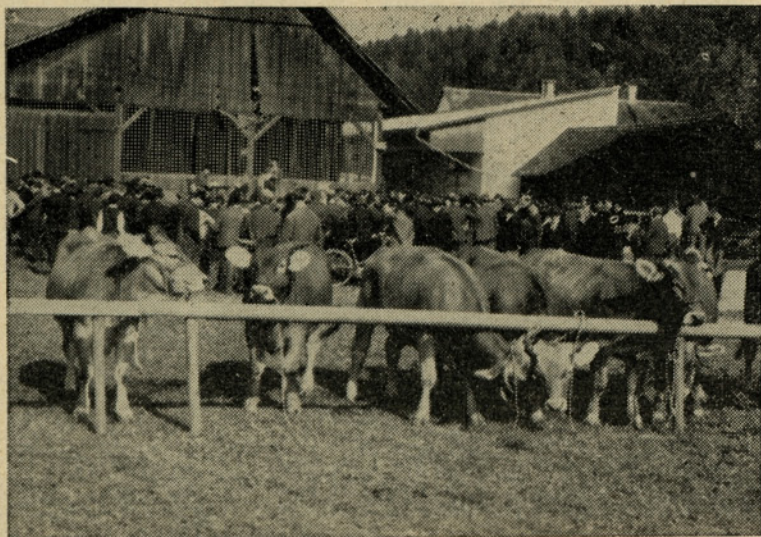
Na letošnjem skupnem jesenskem sejmu v Rečici ob Savinji je bilo 30 plemenskih živali. Te so bile odbrane od skupnega števila 63 živali, ki so jih rejci prijavili za sejem. Kljub strogim kriterijem pri odbiru, je prišlo na sejem dovolj živine z zelo dobrim poreklom in v odlični plemenski kondiciji, ki bi odgovarjala tudi za razstavno živino. Vse živali so imele poreklo, ki odgovarja za oceno v II. in III. plemenski razred. Po eksterieru pa so dobile prav dobre ocene, ker so bile vse v primernem zelenem tipu, dovolj rastne in lepih telesnih oblik.

Ta sejem je pokazal, da je na našem področju napredaj že dovolj telic primerne plemenske vrednosti. Delno je to že pokazal pomladanski sejem v Trnavi. Tako se postopoma prehaja iz faze masovne nabave čistopasemskih živali iz ostalih področij in prihajamo v fazo intenzivne selekcije teh živali in obnove črede ter zamenjave pasme iz lastnega remonta.

Živinorejci so zainteresirani za nakup samo tistih živali, ki odgovarjajo zelenemu tipu in imajo odgovarjajoče kvalitetno poreklo. Vsekakor pa je pozitivno dejstvo, da se privezuje ves ženski podmladek od kvalitetnih krav. To nam daje osnovo za uvajanje ostrejših selekcij in hitrejših doseganje rejskega cilja v čredah sivorjave pasme na našem področju.

Da bi živinorejci bolje spoznali potomstvo po posameznih bikih semenjakih, ki semenijo na tem področju, so bile predvajane skupine potomcev po bikih: CUK R 147, RIGO R 183 in LIM R 166. Upamo, da bo na naslednjem sejmu še več potomcev po posameznem biku in po večjem številu bikov, ker je to lahko uspešna oblika rejskega dela.

Sejma se je udeležilo mnogo živinorejcev, zato smo pričakovali več kupcev na sejmu. Žal moramo ugotavljati, da je na našem področju še veliko takih, ki bolj zaupajo nakupu živine iz ostalih področij in nakupu na domu. Temu je precejšen razlog pomanjkanje rejske tradicije. Zato je toliko bolj potrebno intenzivno pospeševalno delo strokovnega kadra v kooperaciji. Tako se je zgodilo, da je bilo največ kupcev s področja KK Zalec, kjer je letošnja suša prizadela proizvodnjo krme, najmanj pa jih je bilo s področja ZKZ Mozirje, kjer suše ni bilo v toliki meri, posebno v gornjem delu. Nujno je, da se poveča pospeševalno rejsko delo v živinoreji, ne samo v hlevih, ki že imajo kvalitetno plemensko živino, temveč tudi v hlevih s slabo pasemsko in plemensko strukturo. Poleg A kontrole bo torej tudi preko evidence živine v B

Pogled na sejmišče v Rečici ob Savinji

kontroli potrebno intenzivneje razširiti kvaliteto v govedoreji. Vsekakor bodo morali rejci, ki prodajajo mleko, kmalu urediti vprašanje kvalitete svoje živine. Temu bodo morale pomagati tudi ustrezno formulirane pogodbe o kooperacijski proizvodnji mleka.

Na osnovi kvalitete živine, ki se vidno izboljšuje na naših sejmih in to samo živali iz lastnega remonta našega področja, je pričakovati, da bo plemenski sejem v Trnavi maja 1968. leta še kvalitetnejši in številnejši. Sejmi plemenske živine postajajo delni odraz plemenske reje na našem področju. Prikaz potomcev po najboljših bikih semenjakih s progenotestnimi podatki o kvaliteti teh bikov, pa bo prispeval k boljšemu informiranju rejcev o kvaliteti posameznega bika, ker predstavljajo najmočnejši faktor selekcijskega napredka prav biki s pozitivnim progenim testom, tj. oceno kvalitete njihovih potomcev.

Živinorejec Dolinar Rudi iz Sentjanža pri Rečici ob Savinji pozdravlja obiskovalce sejma.

Dragi živinorejci!

Čast mi je, da kot Rečičan — živinorejec odvarjam plemenski sejem goveda tukaj, na Rečici.

Današnji plemenski sejem ni le sejem v klasičnem pomenu besede, ampak je obenem tudi pregled prizadevanj in naporov, uspehov in neuspehov našega dela v preteklem obdobju. Kljub skromnemu napredku v pretapljanju »marija-dvorskega« goveda v govedo sivorjave pasme, smo v 12 letih le toliko napredovali, da lahko prirejamo plemenske sejme in razstave z res kvalitetnimi plemenkami. Žal ugotavljamo, da pretapljanje »marijadvorske« v sivorjavo pasmo le ne gre tako hitro, kot si želimo in kot so objektivne možnosti. Nezaupanje živinorejcev v sivorjavo govedo je neutemeljeno. Če je imel kupec sivorjave plemenke ob nakupu smolo, da je dobil slabšo žival, zaradi nepoznavanja lastnosti pasme, ne sme kriviti pasme, vpraša naj se, če ravna z živalmi kot dober živinorejec. Res pa je tudi, da je ob nakupih posebno plemenk riziko; ta je vedno nastopal in tudi bo, vse dokler ne bomo selekcijske službe izpeljali v po-
zivnem smislu do zelene višine, posebno pa še, dokler mi živinorejci ne bomo postali najboljši živinorejci. Prednosti sivorjave pasme so danes že tako očitne, da o tem ni potreben komentar, saj to najbolj spoznavamo pri prodaji naših pitancev.

Zmotno je mišljenje, ki se je v začetku akcije pretapljanja »marijadvorske« v sivorjavo pasmo širilo in uveljavilo, da je ta skromna in kljub svoji skromnosti visoko produktivna. Ljudski izrek, »da krava na maulu molze«, moramo tudi pri sivki upoštevati, le na ta način bomo prepoznali proizvodne sposobnosti sivorjavega goveda in mu dajali tisto oceno, ki si jo zasluži. Nam bo realneje plačan vložen trud, s tem bo upravičeno rastel tudi naš živinorejski ponos.

KRATEK PREGLED
ZGODOVINE SIVORJAVEGA
GOVEDA NA PODROČJU
ZGORNJE
SAVINJSKE DOLINE

Prve sivorjave plemenke so se v hlevih bivših obdelovalnih zadrug pojavile že leta 1949. Ti hlevi so bili tudi začetek in začetek pretapljanja in izirvanja »marijadvorskega« goveda v sivorjavo pasmo. To je bilo nujno, kajti rejsko področje »marijadvorskega« je postalo tako majhno, da je bilo nujno razmnoževanje v sorodu, to pa vemo, da pomeni degeneracijo in propad pasme.

Leta 1952 je začelo v dolinskem predelu občine umetno osemenjevanje le s semenom sivorjavih bikov. V višinskem področju so »marijadvorske« plemenjake postopoma zamenjali sivorjavi. Leta 1955 se je pričela akcija z nakupom sivorjavih plemenk v zasebnih hlevih živinorejcev. Ta nakup iz leta v leto niha, pomemben in razveseljujiv je bil leta 1965 in leta 1966, ko je dosegel okoli 350 plemenic, predvsem iz najstarejšega rejskega področja sivke v Sloveniji, to je s Primorskega.

(Nadaljevanje na 12. strani)

(Nadaljevanje z 11. strani)

Danes imamo na našem področju okoli 50 % sivorjavih plemenk. S tem številom glede na čas pretapljanja in vložene napore v tej smeri ne moremo biti zadovoljni. Razveseljivo je le eno, da je Sivka na naše področje kljub vsemu praktično le prodrila in bo proces pretapljanja šel mnogo hitreje. To zagotavlja sedanja baza plemenk in spoznavanje živinorejcev, da ima ta pasma dovolj prepričljive gospodarske prednosti.

Poleg spoznavanja pasme pa bomo morali mi živinorejci vložiti več naporov in bolj kot do sedaj skrbeti za kvaliteto in kvantiteto v naši govedoreji. Te prednosti in spoznanja so najgloblje prodrle prav na področju Bočne, Smartnega, Nove Stifte in Solčave, kjer je že okoli 70 % plemenk sivorjave pasme, nato sledi Rečica z okoli 26 % ter Mozirje in Ljubno še z manjšim odstotkom sivorjavih plemenic.

Nihanje tržnih razmer, nestimulativna cena in neorganiziran odkup mleka so v preteklosti povzročali nihanje osnovne črede, to je plemenic, ki so osnova vsej govedoreji.

Leta 1950 je bilo na področju Gornje Savinjske KZ 3.500 plemenic, a leta 1966 le še 2900. Število teh je v tem obdobju bilo še manjše in se je z organiziranim odkupom mleka v lanskem in letošnjem letu začelo razveseljivo popravljati. Razmerje krav in brejih telic ter ostalih kategorij v govedoreji je ena proti ena. Upam, da mi ne boste zamerili, če izrečem misel, da je na področju Gornje Savinjske doline mogoče v nekaj letih podvojiti našo govedorejsko proizvodnjo. Lahko pridelamo od dosedanjih dveh milijonov litrov mleka tržne proizvodnje, štiri milijone litrov mleka tržne proizvodnje na leto, prav tako od sedanjih okoli 600 glav mlade pitane govedi na 1.000. Za takšno proizvodnjo nas je obdarila narava in razpoložljive površine, naša naloga pa je, da to umno izkoristimo.

Današnji semenj, ki je prvi skupni semenj plemenske živine Zg. in Sp. Savinjske doline ter Šoštanja pa naj postane tradicija. Želim, da se prihodnje leto spomladi vidimo na spomladanskem plemenskem sejmu v Sp. Savinjski dolini.

Vsem kupcem želim ob nakupu veliko sreče, vsem prodajalcem veliko zadovoljstva, kar naj poplača njihov trud in jim da priznanje.

Prav lepa hvala tudi organizatorjem sejma. Še enkrat: veliko sreče in hvala za pozornost!

Več razumevanja za vzdrževanje stanovanj

Drugo leto poslovanja naše delovne enote je pokazalo precej pozitivnih pa tudi negativnih stvari. Vsekakor je nemogoče naenkrat zajeti vse stanovanjske hiše in stanovanja v program vzdrževanja. Že od samega začetka našega poslovanja smo nakazali smernice, katerih bi se morali držati vsaj do takrat, da se izvršijo najosnovnejša popravila tistih stanovanjskih hiš, ki iz kakršnegakoli razloga niso prišle na vrsto do danes.

Temeljni zakon določa, da je organizacija za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami odgovorna, da ohrani nezmanjšano vrednost svojih osnovnih sredstev. To določilo zakona pa ne predstavlja samo, da se ne sme vrednostno zmanjšati stanovanjski fond, temveč obvezuje delovno organizacijo, pravtako tudi našo enoto, da skrbi v mejah finančnih možnosti za vzdrževanje stanovanjskih hiš in stanovanj. Da bi lahko naša enota to zakonsko določilo spoštovala do skrajnih meja, je nujno, da vlada na tem področju določen red, katerega pa smo dolžni spoštovati prav tako delavci enote, kakor vsi stanovalci.

Sedaj, ko imamo že nekoliko izkušenj, lahko samo še enkrat ponovimo naše skupne pravice in dolžnosti. Stanovanjska enota je dolžna zapisniško izročiti stanovanje v koriščenje nosilcu stanovanjske pravice (stanovalcu), kateremu je področni proizvodni obrat dodelil stanovanje s svojo odločbo. Zaradi tega je potrebno, da se izročitev stanovanja izvrši neposredno pred vselitvijo v stanovanje, kar velja za novo zgrajena stanovanja, prav tako pa tudi pri preselitvah. Zapisnik o izročitvi stanovanja mora vsebovati osnovne podatke o skupni ugotovitvi stanja stanovanja. Stanovalec mora pred vselitvijo podpisati tudi stanovanjsko pogodbo iz katere je razvidna višina stanarine, katero je dolžan stanovalec plačevati šele, ko je zapisniško izvršena izročitev stanovanja med našo delovno enoto in stanovalcem ter podpisana pogodba, ima stanovalec pravico zasesti in koristiti stanovanje. Isti postopek velja tudi v primerih, ko se stanovalec izseli iz stanovanja, ki ga je koristil. Ob izselitvi stanovalca se mora med hišnim skladom in stanovalcem zapisniško ugotoviti stanje stanovanja. Istočasno je potrebno izvršiti primerjavo med stanjem stanovanja, kakršnega je stanovalec prevzel ob vselitvi in med ugotovljenim stanjem ob izselitvi. V kolikor se ugotovi prekomerna obrabljenost sta-

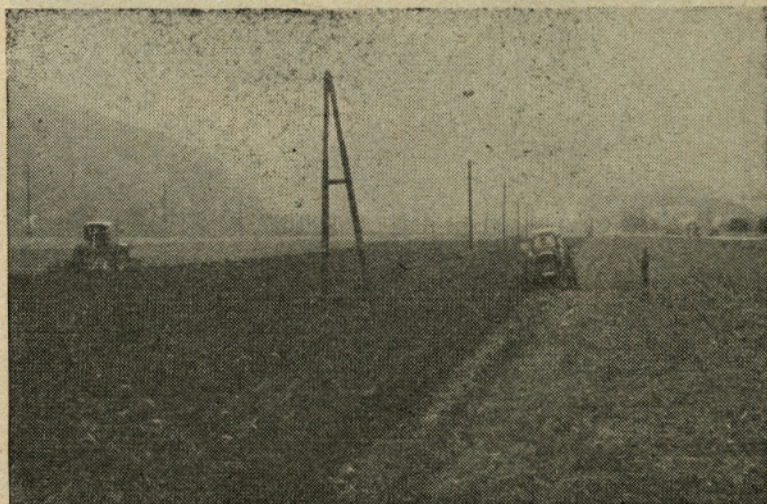
novanja, opreme, elementov ali druge spremembe, ki so rezultat slabega vzdrževanja, je stanovalec dolžan povrniti stanovanjski enoti stroške prekomerne obrabe stanovanja, opreme ali posameznih elementov. Samo na takšen način bo mogoče stanovanjski fond redno vzdrževati. Prav tako bo konec negotovanja tudi tistih stanovancev, ki smatrajo, da so s tem, ko plačajo stanarino, naredili vse in da lahko po lastnem preudarku uničujejo družbeno imovino.

Drugo zakonsko določilo, ki ga moramo vsi skupaj spoštovati, je zajeto v 5. členu Temeljnega zakona: tekoče vzdrževanje stanovanja. To določilo omogoča, občinski odloki

o minimalnih tehničnih normativih pa predpisujejo, kaj vse vsebuje tekoče vzdrževanje stanovanja, katere stroške morajo stanovalci poravnati sami, ker niso zajeti v stanarini. Ni moj namen še enkrat naštevati vseh del, ki jih je dolžan plačati sam stanovalec. Vseeno želim na nekaterih primerih ilustrirati, kako smo pripravljeni vsak predpis izigrati. Občinski odlok o minimalnih tehničnih normativih jasno predpisuje, da je stanovanje potrebno redno beliti in slikati, to smo pripravljene več ali manj takrat, ko se preseljujemo in še takrat poizkušamo na vse načine, da bi to delo izvršil ali plačal stanovanjski obrat. Odlok prav tako določa, da je stanovalec dolžan

DE Vrtnarstvo je za Dan mrtvih pripravila mnogo okusno aranžiranih košaric, ki jih dobite v vseh njenih prodajalnah.

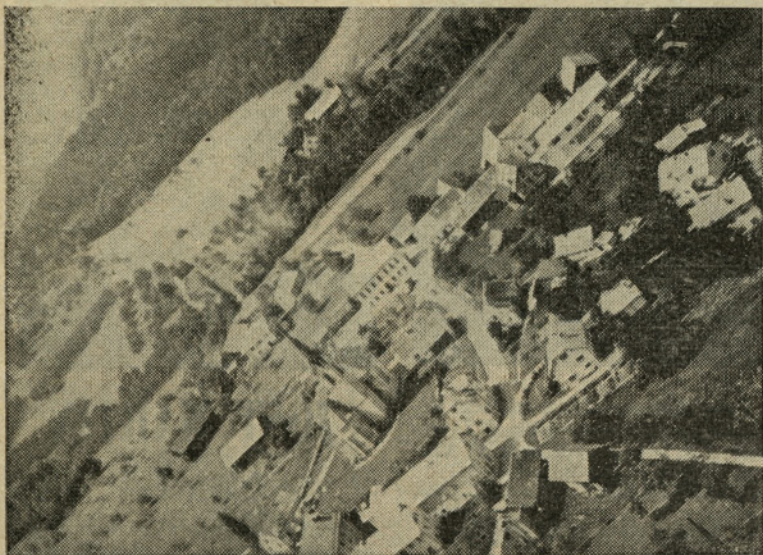

Sivega jesenskega dne so zaorali traktorji na vranskem polju dolge brazde in pripravili zemljo za setev.

(Nadaljevanje z 12. strani)
nadomestiti vse vrste tesnil pri pipah, vodovodu, baterijah v kopalnicah ali kuhinji, umivalnikih. Ti stroški so sicer minimalni. Imamo primer, ko želi stanovalec menjati celo baterijo ali pipo, ker je enostavno neza-interesiran, da bi sam izmenjal tesnilo.

Precej stanovanjskih hiš ima naša enota v upravljanju in nemogoče je redno pregledati vsa popravila, ki se izvršijo po na-

vedo, s kakšnimi sredstvi razpolagajo v enem letu. V okviru teh sredstev bi morali izdelati svoj program tekočega vzdrževanja skupnih delov in naprav. Zajeti pa je potrebno tista dela, ki so v stanovanjski hiši res najnujnejša. Istočasno, ko bodo hišni sveti izdelovali svoje programe, bi že morali signalizirati naši enoti, kje je potrebno izvršiti večja popravila, ki spadajo že v okvir investicijskega vzdrževanja. Program bo izde-

Pogled na Tabor iz zraka

ročilu hišnih svetov. V praksi se često dogaja, da skuša stanovalec v sporazumu s hišnim svetom prenesti nekatere stroške, ki bi jih moral sam poravnati, na tekoče ali pa celo investicijsko vzdrževanje, za kar pa ni pravne osnove. Iz navedenega razloga se posamezniki ne smejo čuditi, da nekateri računi ne morejo biti likvidirani v breme tekočega ali investicijskega vzdrževanja.

Bliža se konec leta, ko bomo na osnovi rezultatov videli, kaj smo v tekočem letu naredili na področju vzdrževanja. Istočasno pa že moramo izvršiti vse priprave za uspešno delo v letu 1968.

Casa je še dovolj. To pa nas ne sme uspavati. Vsi hišni sveti

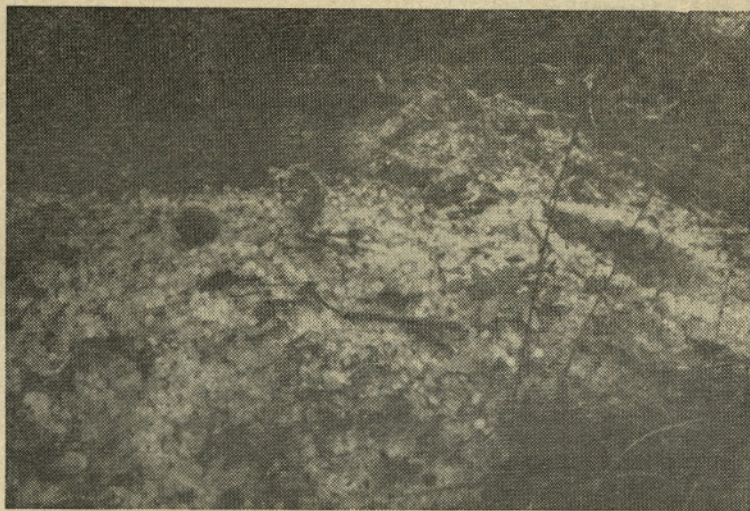
lala naša enota, potrdil pa delavski svet hišnega sklada. Naša enota ima pregled nad stanovanjskimi hišami, na katerih je potrebno v drugem letu nadaljevati z vzdrževanjem. Nemo-goče je videti vsako okvaro. Zato prosimo hišne svete in vse stanovalce, da aktivno sodelujejo pri izdelavi programov tekočega vzdrževanja po stanovanjskih hišah, kakor tudi pri izdelavi programa investicijskega vzdrževanja. Vsak predlog, ki bo utemeljen, bo dobrodošel. V letu 1968 pa se moramo vsi skupaj bolj angažirati pri izdelavi rednega programa, da bo del izven programa res čim manj.

U. M.

PUSTOŠILA JE TOČA

Skoraj neznosna poletna so-parica v četrtek, 28. septembra ni obetala nič dobrega. V poznih popoldanskih urah se je za Oljko z veliko naglico širil črn kopast oblak, nizke megle so raztrgane bežale po nebu, ki se je hitro stemnilo. Oljka se je zavila v oblake in potegnil je sunkovit veter. Ljudje so obstali na poljih in s strahom zrlili v nebo. Videti je bilo, kako črn oblak vleče čez Sevnik proti Prelogam in Podlogu, ga tam vrtinči in nato usmeri čez dolino proti šempetrski postaji in Preboldu.

jem, med katerim je bila kot lešnik debela toča na kupih, koder je drla voda. Na gornjem robu gozda je še bilo na kupe toče, da bi jo lahko nabral polne koše. Satlerjeva njiva pese in silažne koruze je bila kot v zemljo steptana, vrt opustošen, veje jablan nasekane, pod njimi pa jabolke, da nisem imel kam stopiti. Kolikor jabolke je še ostalo na skoraj golih vejah, je bilo tako natolčenih, da so ob dotiku pocedile sok. Enaka slika se je nudila pri Zganku, Pusovniku, Likebu, Mihi Satlerju in drugod. Se pred dnevi

Nad gleženj toče je še bilo naslednji dan ob robu gozda na Prelogah

V pol ure se je zlilo. Zvečer so že pravili, da se je neurje strašno zdvijalo nad Prelogami, da je padala kot oreh debela toča in da je uničeno prav vse.

Naslednjega dne dopoldne so bil vidni znaki toče že pri šempetrski postaji, še očitnejši pa so bili na cesti skozi gozd nad Novim klošтром, ki je bila na debelo pokrita s sesekananim list-

Takole je toča oklestila trse v vinogradu Satler Miha. Posamezne jagode so ostale le za kolom, kjer jih toča ni zadela.

(Nadaljevanje na 15. strani)

V spomin na 50-letnico
velikega oktobra

Iz občinske listnice

POZIV

DRUŽBENO POLITIČNIH ORGANIZACIJ OBČINE ZALEC

Nevzdržne materialne razmere v šolstvu naše občine postajajo iz leta v leto težavnejše in predstavljajo vedno bolj tisti činitelj, ki negativno vpliva na izobrazbeno vzgojni proces na osnovnih šolah. Šolske stavbe so v večini primerov dotrajale in so v nekaterih primerih potrebne novogradnje ali pa temeljite adaptacije. Prav tako tudi sanitarije ne odgovarjajo osnovnim higienskimi predpisi. Vse šole imajo v glavnem še zastarel način ogrevanja, učilnice ter ostale prostore pa tako urejene, da že zdavnaj ne odgovarjajo potrebam sodobnega pouka. Poleg tega ugotavljamo, da število učencev po posameznih šolah neprestano narašča, s tem pa tudi naraščajo potrebe po novih učilnicah.

Vse navedene okoliščine postavljajo naše prosvetne delavce po posameznih šolah v nemogoč položaj, saj v večini primerov vsled dotrajanosti šolskih stavb, pomanjkanja učilnic, kabinetov, sodobnih učil itd. niso v stanju kljub svojemu prizadevanju ustvariti takšne pogoje in organizirati takšen pouk, da bi naši učenci dosegali kvalitetnejše in temeljitejše znanje, kar pa seveda celotna naša družba od njih tudi zahteva.

Reformo šolstva smo pričeli izvajati že leta 1957. Kljub temu, da smo doslej že dosegli določene pomembne rezultate, pa si nekega bistvenega napredka ne moremo predstavljati brez izboljšanja materialnega položaja našega šolstva. V polni meri se moramo zavedati, da je problem šolstva v svoji posledičnosti izredno težak družbeno ekonomski problem, saj moderna proizvodnja, posebno pa naš samoupravni sistem, zahtevata človeka — proizvajalca in upravljalca z najmanj temeljito osnovno šolsko izobrazbo. Stanje nekaterih naših delovnih organizacij pa je takšno, da tudi več kot 50 % zaposlenih nima popolne osnovne šole, kar seveda postaja vedno bolj zaviralni moment pri nadaljnjem razvoju družbeno ekonomskih odnosov.

Perspektivni program razvoja osnovnega šolstva za obdobje od 1967. do 1973. leta je odraz prizadevanj, da bi vzporedno z razvojem gospodarstva tudi šolstvo doseglo tisto stopnjo razvosti in da bo s tem kos nalogam, ki se danes pred njega postavljajo. Izvedba vseh planiranih investicijskih del v šolski mreži v naši občini je torej nujna in možna le pod pogojem, če bomo na območju občine zbrali potrebna sredstva. Sredstva pa je možno zbrati le s prispevki delovnih in drugih organizacij ter s samopriskom občanov.

V naslednjih petih letih bi za izgradnjo šolstva zbirali sredstva na območju občine na naslednji način: s prispevki delovnih organizacij, s prispevki negospodarskih delovnih organizacij, s prispevki iz neto osebnih dohodkov, s prispevki od samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti ter prispevki od katastrskega dohodka.

To pa nalaga vsem družbeno političnim organizacijam v občini in v krajevnem merilu izredno pomembno ter odgovorno nalogo. Potrebno je doseči, da bo samoprisk za šolstvo na referendumu, ki bo v mesecu decembru, sprejet. To pa ni lahka naloga, saj mora glasovati za uvedbo samopriskva najmanj 50 % v volilne imenike vpisanih volivcev.

Zato družbeno politične organizacije v občini apelirajo na vse krajevne organizacije, društva in krajevne skupnosti, na sindikalne podružnice in samoupravne organe v delovnih organizacijah ter šolskih delovnih skupnostih, da vložijo maksimalne napore v obdobju priprav na referendum za samoprisk za šolstvo predvsem v tem smislu, da našim občanom na najrazličnejše oblike prikažemo realno stanje na naših šolah, kakor tudi z razvojem osnovnega šolstva v obdobju od 1967. do 1973. leta in s tem v zvezi tudi z obremenitvami naših občanov in delovnih organizacij, ki iz tega izhajajo.

Le na ta način, če bo sleherna organizacija, društvo, samoupravni organi, vodilni ljudje v podjetjih, odborniki skupščine, šolske delovne skupnosti in vsi ostali subjektivni činitelji s svojo aktivnostjo podprli to akcijo, lahko pričakujemo pozitiven rezultat akcije. Le s skupnim prizadevanjem bomo dosegli masovno politično akcijo, s katero bomo občanom prikazali resnost stanja v šolstvu in vplivali na izid referenduma.

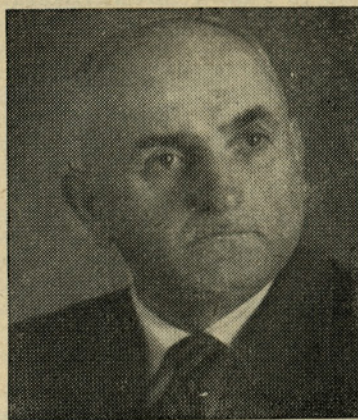
Začec, 20. oktobra 1967.

**Družbeno politične organizacije
občine Zalec**

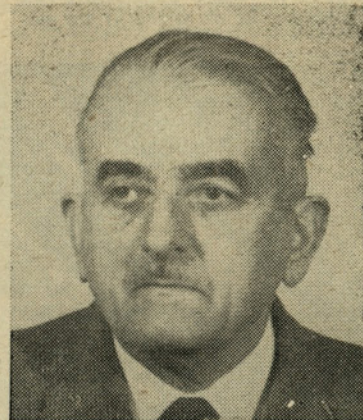
SE JALA JE SMRT

V četrtek, 5. oktobra okrog 13. ure nas je pretresla žalostna vest, da sta nas za vedno zapustila brata Jošt Martin iz Zalca

in Jošt Anton iz Gotovelj. Postala sta žrtvi prometne nesreče na cesti od Zalca proti Grižam.

Jošt Anton. Bil je dober kooperant, soustanovitelj KZ Gotovelje in njen predsednik, vzoren hmeljar in gospodar.

JOŠT MARTIN

MARTINU V SPOMIN

Ob odprtem grobu je med drugimi v slovo spregovoril tudi Turnšek Pongrac:

»Svoboda je vera, kdor zanjo umira, se dvigne v življenje, ko pade v smrt« je napisano na grobnici herojev v Ljubljani. »Svoboda, enakost, bratstvo« je bilo geslo velike francoske revolucije in to so bila tudi Tvoja načela v vsem Tvojem življenju, Ti — Martin Jošt.

V kmečki hiši Ti je tekla zibel in v mladosti si srkal vonj kmečke zemlje in se opajal ob cvetju kmečkih livad. Kmalu Te je prevzela sla po javnem življenju in konferenca komunistične partije pod vodstvom Tita v Joštovem mlinu v Medlogu pri Celju je dala pečat Tvojemu delu in Tvojemu htenju, dala je pečat vsemu Tvojemu življenju.

Med okupacijo si šel v partizane, kjer si se boril za svobodo slovenskega naroda. Po osvoboditvi si se ves posvetil gospodarskim vprašanjem, posebno pa savinjskemu hmeljarstvu. Ti, France Hribar in Janko Kač ste bili prvi pobudniki in pionirji za ustanovitev nove in enotne hmeljarske zadruge. Ogromno in uspešno je bilo Vaše delo, saj so se površine pod hmeljem v par letih povečale štirikratno. Tvoja zasluga je bila, da smo v tistih težkih povojnih letih tudi hmeljarji prejeli gospodarske in živilske potrebščine. Da, dragi Tine, Tvoje delo in Tvoje ime bo v analih zgodovine savinjskega hmeljarstva zapisano z zlatimi črkami.

Morda kdaj kdaj si nisva bila enakih nazorov, a vključ temu sva si bila iskrena, odkrita in najboljša prijatelja. Kako humano si znal rešiti težko vprašanje predvojnih hmeljarskih institucij, kako energično si se boril za korist hmeljarstva! Tista leta so bila za takratni čas res vzor naše hmeljarske proizvodnje. Bil si borec za poštenost in pravičnost med vsemi stanovci. Se danes so mi v spomnu besede, ki si jih nekoč dejal: »Da, industrija je krona našega gospodarstva, toda ne pisarna in ne tovarna, ampak samo kmečka zemlja nam daje vsakdanji kruh.«

In danes se poslavljajš od nas, zapuščaš svoje drage, svoje prijatelje in znanje, svojo ljubljeno Savinjsko dolino. Izročam Ti poslednje pozdrave vseh tistih, ki nas je kdaj vezalo skupno javno delo. Prinašam Ti zadnje pozdrave tisočev hmeljarjev Savinjske doline in vse Slovenije in se Ti iskreno zahvaljujem za vse Tvoje delo, ki si ga storil, za vse Tvoje žrtve, ki si jih doprinesel za uspešen napredek našega hmeljarstva.

Dragi Tine! Počivaj mirno v naši savinjski zemlji! V naših srcih pa bo ostal na Tebe svetel spomin. Slava Tvojemu spominu!

Turnšek Pongrac

V SPOMIN

Zahrbtna bolezen je terjala v oktobru smrt dveh predvojnih članov partije, organizatorjev odpora in prvoborcev **VIKTORJA ŠOSTERJA — DOBROVELJSKEGA MIHA** in **HRIBAR RUDIJA** iz Latkove vasi pri Preboldu. Bila sta nositelja raznih odlikovanj in spomenic.

Za številne zasluge in požrtvovalno delo jima je zadnjič izkazala vso hvaležnost nepregledna množica partizanskih in poveljnih tovarišev, ki ju je spremila na zadnji poti.

*

Po tragični nesreči in daljšem bolehanju je v sedemdesetem letu umrl **BIZJAK IVAN** iz Gotovelj.

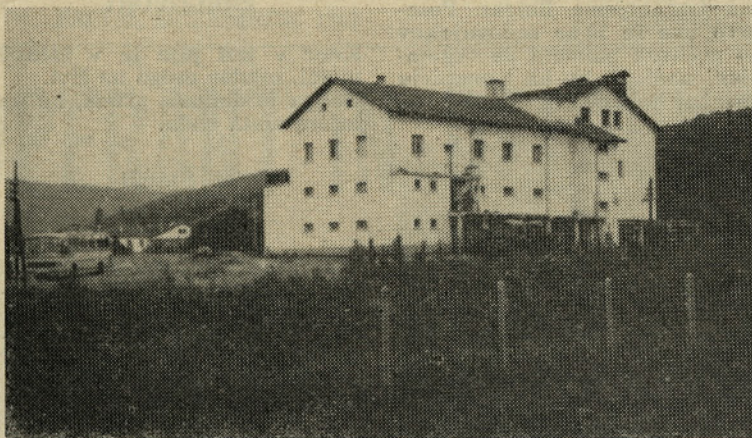

Kot naš dolgoletni kooperant je dobro hmeljaril, bil pa je tudi dober živinorejec.

Ing. Vybihal Vili

1427 km PO BOLGARIJI

²
Dne 18. 9. 1967 nas je čakala naporna pot od Sofije do Plovdiva.

Sušilnica, žveplarna in skladišče Samokovu

Izpred hotela Vitoša, kjer smo spali, je odhitel avtobus skozi središče mesta, ki je v parolah in slikah do največjih formatov v čast rusko — bolgarskega prijateljstva. Za nami je že sofijsko letališče, pred nami pa se dviga mogočna Vitoša planina, čudovito turistično in počitniško zaledje Sofije.

Ob vhodu v ozko dolino reke Iskr leži Pančarevo z znanim vročim zdraviliščem. Reko Iskr so pregradili z velikim jezo v Pančarevački soteski. Nastalo je 15 km dolgo akumulacijsko jezero. Voda tega jezera žene turbine elektrarne in napaja sofijsko kotlino.

Mimogrede naj povem, da ima Bolgarija 27 okrajev in 129 občin, da meri 11.000 kvadratnih kilometrov in ima nad 8 milijonov prebivalcev. Med Bolgari je še nekaj Turkov in Ma-

kedoncev. Oseminosemdeset odstotkov bolgarske zemlje je združne, dvanajst odstotkov jo imajo državni kombinati, ki

tale ohišnice od 20 arov na bolj-ših zemljah do 50 arov na slab-ših. Na teh površinah lahko pridelujejo najnujnejše in rede nekaj ovac ali eno do dve kravi. Bolgarska denarna enota je lev, ki ima sto stotink. Lev cenijo 625 naših starih dinarjev in ga prav tako vzporejajo z dolarjem (2 leva = 1 dolar). Ker smo že pri denarju, si oglejmo še mesečne dohodke: KV delavec zasluži 75 — 150 levov, tehnik 90 — 140 levov, inženirji 100 — 180 levov, učitelji 100 — 120 levov, univerzitetni profesorji 110 — 150 levov, zdravniki 150 — 250 levov. Do 200 levov in več so plačani iskani šoferji. Zelo dobro so, če ne najbolje, plačani agronomi. Ta stimulans agronomov je gotovo eden od važnih vzrokov za tako skokovit napredek bolgarskega kmetijstva. Še bi lahko našteval,

Pogled na veliko betonsko žičnico

skrbijo predvsem le za čisto seme. Leta 1958 so končali z arondacijo. Sedaj so v obdobju intenzivnih melioracij in namakanj. Kmetom-delavcem so os-

da stane naš Fičo 3500 levov, liter 98 oktanskega bencina 30 stotink, nafta le 12 stotink, da stanejo nizki čevlji do 40 levov, hiša v mestu 10.000 levov in da je le-ta na vasi tudi do 70 odstotkov cenejša, da dobite za 38 stotink kilogram belega kruha, srajce do 14 levov in da stane kilogram paradižnika ali paprike 26 stotink.

Lepa, a drzno speljana cesta nas je pripeljala na 920 do 1050 m visoko Samokovsko polje. Tu so ljudje v času bojev s Turki kovali orožje in zato se me-
(Nadaljevanje na 16. strani)

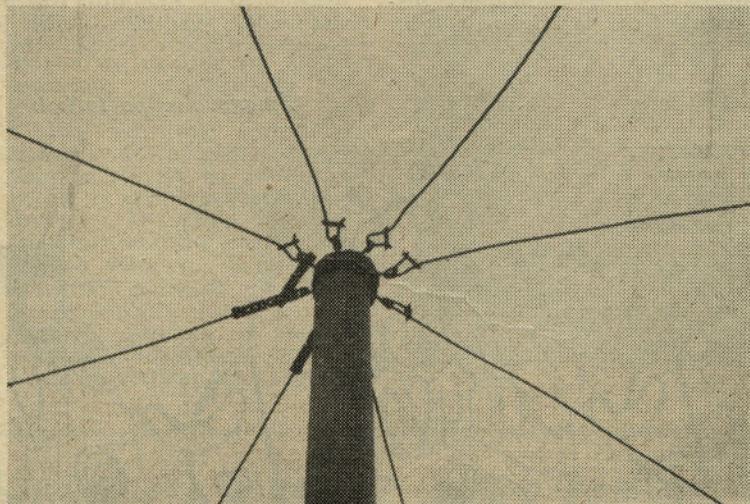
PUSTOSILA JE TOČA

(Nadaljevanje s 13. strani)

veseli ljudje, polni pričakovanja dobre letine so bili tihi, zbegani, sklonjenih glav in rosnih oči. Težko pričakovana in prepo-trebna kosilnica, adaptacija hiše, obnova sadovnjaka, odplačano posojilo in še polno tega je obrala toča tik pred uresničitvijo. Kmetje z družinami so se po kolenih plazili po vinogradih in brskali med okleščenim listjem za posameznimi jagodami.

Trda je mati narava, zato ni nič čudnega, da je tak tudi njen izzivalec — kmet, ki se ji zoperstavlja iz leta v leto, se dobre letine veseli, ob slabi pa tiho upa.

Vy

Drog s kapo in z vpetimi žicami

Pod smreko sred gozdov

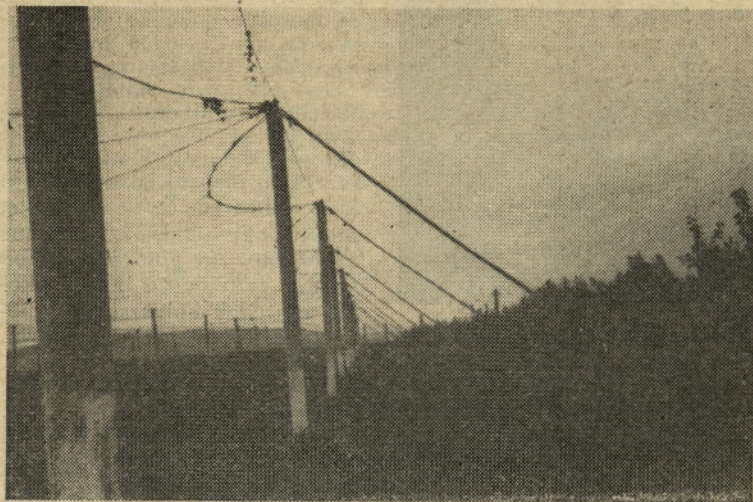
na kraju padlih
tam lučka bela sveti se svečica,
ki v mraku nočnem rajnkim
je svetlica;

šelest gozdovja, skrivni tok
izvira

je vzdih, ki tu nikoli ne odmira:
svetlost srca najdražja je
družica.

stece z okrog 20.000 prebivalci imenuje Samokov. Obiskali smo kmetijsko zadruzo — DZS — Samokov. Njen glavni agronom Angel Stojanov je z veseljem povedal, da so jih lani v maju v času obiranja jagod obiskali profesorji VAS iz Maribora. Povedal nam je tudi, da meri posestvo 120.000 dekarov ali po naše 1200 ha. Tu je domovina bolgarskega hmelja. Imajo ga 200 ha in je dal letos povprečni donos med 9 in 10 centi po hek-

po končanem obiranju in oberejo še rjavega. Za 14 kg zelenega obranega hmelja plačajo 2,6 leva, obiralci pa naberejo dnevno 25 — 30 kg, kar je približno naših 10 do 12 škafov. V hmeljiščih zadruge delata dva agronoma s štirimi brigadirji s po šestdesetimi ljudmi in z dvema traktorjema Bolgar. Posestvo ima še 50 ha sadovnjakov — poševna palmeta na vegetativni podlagi, 50 ha krompirja in prav toliko žita. Skoraj vse

Stranski drogovi žičnice Ražana

tarju. Prodanega imajo vsega po ceni 5,6 leva za kg prve vrste, drugovrstni hmelj po 5 levov in tretjo vrsto po 4 leve. Najboljša sorta po mnenju tov. Stojanova je Württemberg. Po hmeljiščih imajo več sort hmelja. Med njimi je tudi naš savinjski golding, ki ga obirajo med prvim in petim septembrom. Hmelj obirajo od 15. avgusta do 17. septembra. Na sušilnici, ki smo jo obiskali, so imeli zadnjega na lesah. Postopka in načina sušenja nismo mogli videti, ker so tovariši, ki imajo ključ od sušilnih prostоров, baje odšli nekam na njive.

Ob ogledu najkvalitetnejšega suhega hmelja je bila naša ocena o kvaliteti enotna: njihova prva klasa je kot naša srednja ali celo slaba druga. Hmeljnik so letos škropili trikrat z letali in enkrat s stroji. Po izjavi Stojanova so imeli le 1 — 2 odstotka peronospor in nič škodljivcev. Mi smo dobili v 100 hektarskem hmeljišču Ražana drugačen vtis. Hmelj je sajen kot pri nas, betonski stebri so 36 m vsaksebi, 6 m visoki in v vsaki drugi vrsti pomaknjeni za polovico. Veliko sadežev imajo obarvanih z belo ali modro barvo. Na vprašanje, kaj pomenijo te barve, je tov. Angel odgovoril: »Sadeže z belo barvo uporabljamo za razsajevanje, tiste z modro bomo odstranili.«

Ob prvem glavnem obiranju, če ga lahko tako imenujem, oberejo samo lep hmelj, drugič pa še gredo enkrat skozi nasade

ostale površine so namenjene krmi za nad 20.000 ovac in 4.000 glav sofijskih goved in monta-fonk. O mlečnosti, ki nam jo je navajal glavni agronom, in o kondiciji krav, ki smo jo videli mi, ne bom govoril, ker se zdaleč ne ujemata.

Za danes končam z besedami tov. Stojanova: »Vemo, da je vaš kombinat v hmeljarstvu daleč pred nami. Želimo ga obiskati. Še bolj si želimo ožjih stikov z njim in z vami, dragi tovariši. Morda bi lahko prišlo tik pred obiranjem hmelja do enomesečne zamenjave petnajstih ali dvajsetih strokovnjakov. Takšna zamenjava bi nam zelo koristila. Povezali se bomo z vašim vodstvom. Hvala za obisk in morda na svidenje prihodnje leto. Naj živi naše bratstvo!«

Ljudske napovedi

Ce mokro zemljo sneg pokrije, bo malo prida za kmetije. Martin naj bo suh, da pozimi raste kruh.

PREGOVORI

Kdor v jezi plje in v žalosti molči, nikdar dolgo ne živi. Boljša je domača gruda, ko na tujem zlata ruda.

ZA SMEH

SLEPOTA

— Včeraj ste pravili, da ste slepi, zdaj vas pa vidim, da berete časopis.

— Saj ga ne berem, samo slike gledam.

PLANINSKA

Tone se z obvezano glavo vrača v planinsko koč. Prijatelj ga sočutno vpraša: »Plaz?«

»Ne, planšarica.«

V GOSTILNI

— Ali želite kosilo za 600 ali 800 dinarjev?

— Kakšna je razlika?

— Dvesto dinarjev.

LAHEK POSEL?

Jugoslovanski institut za ekonomske raziskave namerava postaviti kartoteko sposobnih vodilnih ljudi v gospodarstvu. Bo treba pripraviti veliko škatel?

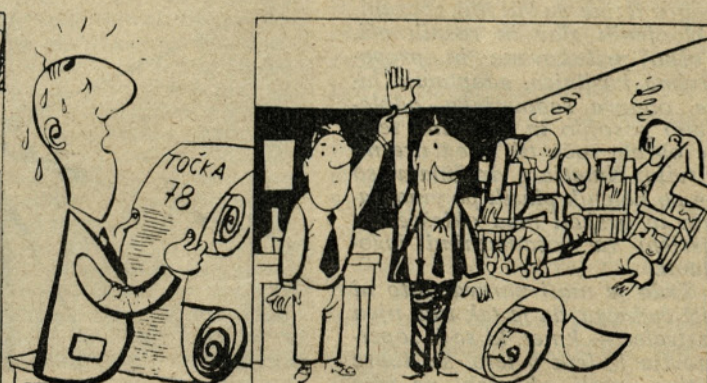
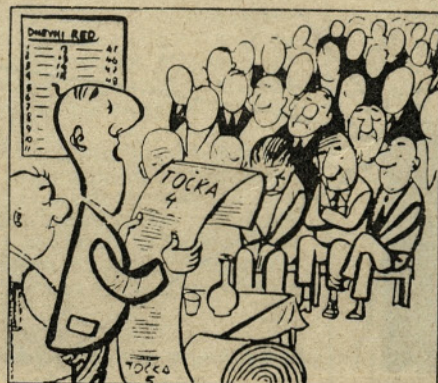
SE TO:

VENTIL JE ZAPRT

Sredi sončnega poletja je Vrančanom zmanjkalo vode. Vrteli so pipe in godrnjali.

Tudi na sestankih z občinskimi možmi in poslancem niso rešili vprašanja, zakaj ni vode. Končno so se spomnili: Kaj pa vodovodni ventil? — Bil je zaprt.

Zmagovalec po točkah

TA CUDNI MALI SVET

Mehika — Zaradi živčnega zloma je ležal v neki mehiški bolnici kmet Juan Veneno. Dobil ga je potem, ko ga je napadla skoraj devet metrov dolga kača boa, ki se je tako tesno ovila okoli njegovega telesa, da ni imel druge rešitve, kot da jo je zgrizel. Ko jo je pregriznil in je popustil njen smrtonosni stisk, se je kmet onesvestil od izčrpanosti in groze.

Zalec — V noči od 19. na 20. oktober je padla prva jesenska slana. Do sedaj še skoraj popolnoma zeleno drevje odmetava listje in se pripravlja na bližajočo se zimo.

MOSKVA

Na skrajnem severovzhodu Sovjetske zveze v Jakutiji gradijo mesto Aikal, ki ga bo velik steklen pokrov varoval pred mrazom. Pod kupolo bodo zrak stalno ogrevali, tako da bo lahko 5000 meščanov hodilo po ulicah takorekoč v srajcah, čeprav bo dosegel zunanji mraz skoraj 60 stopinj Celzija pod ničlo. V bližini so diamantni rudniki.

V Jugoslaviji je bilo l. 1966 v ZKJ 1.040.018 članov. Na novo so jih sprejeli 39.928. V Sloveniji so sprejeli v članstvo 31,9% žensk. ZKJ je svojevoljno zapustilo 7.640 članov, od tega 53,6 odstotkov delavcev, 11,3 kmetov itd. V ZKJ je včlanjenih 77.134 kmetov ali 7,4%.

OGLASA

Ugodno prodam krožno žago (cirkularsko). Pristovšek Vinko, Drešinja vas.

Prodaj avto Fiat-750. Cimperman Lojze, Obrat — Petrovče.